

MŪSŲ LIETUVA

NR 6 (1280) XXV. 1973 M. VASARIO - FEVEREIRO 8 D.

60 centavos

R. Juatindiba, 20. Caixa Postal 4421 - São Paulo, SP.

Telefonas: 273-0338

RUSAI NUTEISE LIETUVIŲ MOKSLININKĄ BUTKŲ

Donatas Butkus su kitais orientalistais uždarytas
į nervų kliniką

Ulan Udėje, sovietinėje Azijoje, nuteistas lietuvis orientalistas Donatas Butkus. Tai praneša šveicarų "Neue Zuercher Zeitung" (1.14d. laidoje) pranešime apie budistų pesekiojimą. Teismo sprendimas buvo padarytas per reitų metų lapkričio mėn. pabaigoje. Su Butkumi buvo nuteisti dar trys mokslininkai, kurie, atrodo, stažavosi Ulan Udėje, tyrinėdami buriatų tautelės etnologiją bei jos budistinę tikyba. Donatas Butkus ir su juo nuteistieji buvo išgabenti priverstinam "gydymui" į nervų kliniką. Pernai rugpiūčio mėnesį ten pat buvo suimtas ir teisiamas oriatų kilmės mokslininkas Bidia Dandaron. Dabar, po papildomų kratų, tardymų bei areštų, teismo laukia dar aštuoni orientalistai.

Vakarų pasiekė kai kurios bylos nagrinėjimo detalės. Minimi mokslininkai buvo kaltinami pri-

klausę budistų sektai, praktikuojančiai žmogžudystes bei žmonių aukas (1). Kaltinamasis Železnov sumušęs ir smurtu vertęs vieną buriatą įstoti minimon "sektion". Kaltinimai absurdiški atrodė ir pačiam teismui, taip kad prokuratūra kai kurias detales net atsiėmė.

Antireliginė kampanija nukreipta ne tik prieš krikščionybę. Teroro pallesti ir negausūs budizmo išpažinėjai. Jie gyvena Buriatų Tuvos ir kalmukų autonominėse respublikose. Budistų religinės bendruomenės buvo iš pagrindų sunaikintos Stalino laikais prieš karą. Vėliau, ir stebėtinai greit, budistai vėl atsigavo. Tuo reiškiniu ir pačia budizmo religija pradėjo domėtis mokslininkai. Kaip matome, bylos nukreiptos kaip tik prieš mokslininkus, tiriančius šią tikyba. Pats D. (tesinys 8 psl.)

BRAZILIJOS ŠIAURĖJE BUS VYKDOMA ŽEMĖS REFORMA

Recife. Pernambuco sostinėje sausio mėnesio gale susirinko cukrinių nendrių perdirbimo fabrikantai, jų pristatytajai, kurie yra drauge ir didžiulių plantacijų savininkai. Jie teiravosi INCRA (Žemės reformos instituto) pirmininką José de Moura Cavalcanti:

- Ar ištikrųjų bus ta žemės reforma? Juk paprasti darbininkai nesugebės ūkininkauti. Bus didžiausias cukrinių nendrių nederlius, valstybei nuostolis, darbininkams ir kitiems - skurdas ir badas.

- Ar ištikrųjų valdžia vykdys šį kartą žemės reforma? Gal tik planas darbininkams apraminti? Ar negalima rasti koki nors būdą („dar jeito“) susitarti.

Reformos pirmininkas Sr. Cavalcanti iškilmingai pareiškė, kad Medici valdžia neatsisakys nuo žemės reformos. Fazendieriai turi būtinai iki sausio 31 įteikti pareiškimus, kad jie parduos savo darbininkams ar pusininkams nustatytą savo dvarų dalį, už kurią valdžia greit sumokės ir padės įsikurti naujakuriams pagal Proterra planą. Jeigu ne-

Popiežius Paulius VI į kardinolus pakėlė J. E. São Paulo arkivyskupą D. Paulo Evaristo Arns, kurį asmeniškai pasveikino lietuviai kunigai J. Bružikas, M. Gaidys, Pr. Gavėnas, V. Pupinis vasario 5. Kardinolas prašė perduoti savo linkėjimus lietuvių kolonijai. Nuotraukoje Imigrantų d. metu Teresė Jočytė įteikia aukojimo dovaną.

SOVIETAI PLANUOJA PANAIKINTI RESPUBLIKŲ SIENAS

Teritoriją suskirstytų ekonominiiais rajonais

Sausio 3 "The New York Times" įdėjo savo Maskvos korespondento Teodoro Shabado straipsnį apie baigiamą paruošti planą, pagal kurį visa Sovietų Sąjungos teritorija numatoma suskirstyti ekonominiiais rajonais, neatsižvelgiant į vadinamųjų respublikų sienas. Ta linkme pasi-

sakė ir L. Brežnevas savo ilgoje kalboje, p. m. gruodžio 21 pasakytoje Kremliuje.

Tokio projekto planuotojas esąs ekonomistas prof. Viktoras Kistanovas. Ta idėja buvo iškelta Chruščiovo laikais, tik tai tuomet buvo kalbama apie esamųjų (tesinys 2 psl.)

Plačiajame Pasaulyje

Raudonoji Kinija. Stebėdami Sovietų Sąjungos žemės ūkio žymius trūkumus, kiniečiai kaltina sovietus, atsisakiusius komunizmo principų ir tapusius revizionistais.

Kuba. Valdžia leidžia tik kas devinta dieną pardavinėti jautieną, ragindama gyventojus valgyti vištieną ir kiaulieną. Castro siekia krašto ekonomiją privesti prie lygsvaro.

Paryžius. Pietų Vietnamo valdžios atstovai pirmą kartą oficialiai susitiko su vietkong pareigūnais, sutardami įgyvendinti Santaikos ir sugyvenimo taryba.

Vietnamas. Kariniai veiksmai sumažėjo krašte-pirma karta buvo mažiau paliubų pažeidimo. negu 100 per dieną. Bet

valdžia nusavins visas ju žemes.

Po dar eilės klausimų, ginčų, aiškinių, fazendieriai išsitraukia iš kišenių sulankstytus, dėl visa ko iš anksto pasirašytus pareiškimus. Nenorom juos įteikia reformos pirmininkui.

Tokiu būdu atitenka dvarų žemės nuomininkams, pusininkams ir darbininkams apie 80.000 hektarų pačios derlingiausios 200.000 ha. Pernambuco valstijos Zona da Mata žemės.

Per dvejis metus tikimasi joje įkurdinti apie 8-10.000 naujakurių, nors ir teks kovoti su dideliais ir įvairiausiais sunkumais. (pagal E.S.P. II,2).

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

kovos tebesitiesia Laose ir Kambodijoje. Tarptautinė kontrolės komisija pradėjo įrengti stebėjimo vietas P. Vietname, ir visi laukia, kad būtų sugražinti karo belaisviai.

Egiptas. Prezidentas Sadat per tam tikslui surtą komisiją valo vienintėlę politinę partiją, išmesdamas žurnalistus, kurie jam nepalankūs, norėdamas sustvirtinti savo poziciją ateities derybose dėl Vakarų Azijos politikos.

Airija. Per trejis metus su puse riaušėse Šiaurės Airijoje žuvo 711 asmenu, pereita savaitę net 10.

BRAZILIJA

Prasideda pamokos. São Paulo valstybės Švietimo skyrius vasario 6 paskelbė kad vasario 9 prasidės mokslo metai.

Posėdžiauja 200 vyskupu. São Paulo mieste savo XIII suvažiavimui susirinko visi krašto vyskupai. Pirmoji konferencija: „Teologija ir bažnyčios gyvenimas ir diskusijos „Bažnyčia kaip bendruomenė“ kurią pristatys CNBB pirmininkas D. Lorscheider. Vasario 9 žada aptarti Žmogaus teisių deklaracija.

Grįžta broliai Villas Boas. Trisdešimt metų išdirbę Brazilijos indėnu tarpe, Cláudio ir Orlando Villas Boas nutraukia savo užmoji apsaugoti čiabuvių nuo baltųjų civilizacijos blogybių. Vasario 4 išlauke 13 mėnesiu, taikingai susitiko su „milžiniais“ indėnais. Jie kelis kart siūlyti Nobelio Taikos premijai.

V P. AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

atidarymas, posėdžiai, parengimai vyksta

são paulo - 1973 vasario 22-25

jaunimo studijų savaitė-stovykla II.15-22

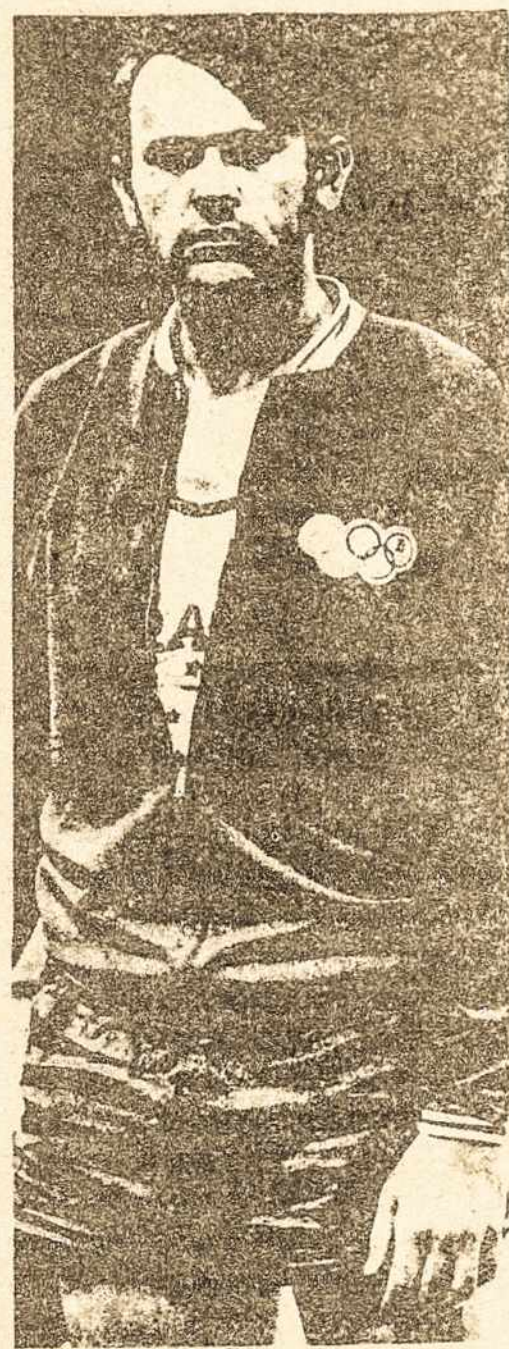

II P.L. Jaunimo kongreso Komitetas išsiorganizavimo posėdyje š.m. lapkričio 11 d. Chicagoje. Sėdi iš kairės: Laima Nainytė, S. Mikaliukas, dr. J. Kazickas, M. Lenkauskienė, R. Sakadolskis, St. Barzdukas ir J. Šlajus. Stovi įvairių darbo komisijų pareigūnai.

Jaunimo Kongreso komitetui išsiskirsčius

Nors Jaunimo kongreso išrinktieji atstovai seniai jau sugrįžo į savo vietas, vieni iš jų besireikšdami suaktyvinta jaunimo veikla, o kiti ramiai poilsiauja arba užimti mokslo studijomis universitetuose, tačiau to kongreso Komitetas dar ir dabar tebetrūšia rūpindamasis baigiamaisiais praėjusio kongreso sušūnavimais. Praėjusio kongreso darbų apžvalgai ir Komiteto išsiorganizavimui, lapkričio 11 d. Jaunimo centre, Chicagoje, II PLJK-so Komitetas buvo suvažiavęs pilnates posėdžiui, kuriame savo pranešimus padarė kongreso darbo pareigūnai.

Posėdyje pirmuoju kalbėjo PLB pirm. St. Barzdukas. Savo kondensuotoje kalboje išreiškė pasitenkinimą, kad Jaunimo kongresas praėjo su geru pasisekimu, buvo su juo sutariama

Radvilas Gorauškas, žaidęs Brazilijos krepšinio rinktinėje (7 vieta Muenchene).

JUOZAS ŠLAJUS

ir neišsiskirta principiniuose dalykuose. Išreiškė padėką JK pirm. R. Sakadolskiui už gerai atliktą darbą, dr. J. Kazickui sėkmingą lėšų sutelkimą ir visiems komiteto nariams už ištesėjimą įvairiuose darbo įsipareigojimuose. Kongresą jis skaito pasisekiusiu, nors vieni jį giria, kiti kritikuoja, o kritikuoja dėlto, kad yra apie jį ką kalbėti bei kritikuoti.

Dr. Juozas Kazickas savo išsamiam pranešime apžvelgė jaunimo pastangas, jų pasiryžimą didžiam uždaviniui, nežinią ir baimę jų akyse dėl visų uždavinių pasisekimo ir jų įvykdymo. Dr. J. Kazickas pastebėjo kad dar pradiniam finansų telkimo vajuje jis bandė jaunuosius padrašinti ir užtikrinti, kad su visų pagalba ir jaunyste tas uždavinys bus įvykdytas. Stovėdamas skirtingose pareigose šalia komiteto, jis bandė sudaryti finansines sąlygas, kad tas didysis uždavinys būtų įvykdytas ir praėitų sėkmingai. "Malonu todėl šiandien paskelbti jūsų paskutiniame posėdyje -- kalbėjo dr. J. Kazickas, -- kad iš finansinio taško kongresas praėjo sėkmingai. Paskutinius davinius kuriuos mes galėjome sustatyti vakar, rodo, kad buvo užsibrėžta sutelkti 160.000 dolerių, o su rinkom 158.000. Pats kongresas su visomis išlaidomis, parengimais ir kitom kongresinėm išlaidom mums kainavo 116.000, taip, kad bendras likutis yra 43.516 dol., ką mes galim pavadinti pelnu..." Revizijos komisijai davinius patikrinus, likutis bus perduotas Pasaulio Lietuvių Bendruomenei, kad ji galėtų tęsti jaunimo užsibrėžtą darbą ir žitūrėti, kad toji pasėta sėkla užaugtų į naują ir gražų vaisių. Be to, dr. Kazickas išreiškė savo asmenišką ir išskirtiną padėką Laimai Nainytei, S. Mikaliukui ir R. Sakadolskiui ir pasveikinęs savo vardu jiems įteikė po vokelį kuriuose galėjo būti ir jo asmeniškai čekiai.

II PLJK-so pirm. R. Sakadolskis apžvelgė praėjusio kongreso eigą, pastebėdamas, kad

praėities patirtis būna didelė pagelba ateities darbui. Viena dabar esą aišku, kad Studijų dienų Kent universitete, kokios jos buvo, buvo pertrumpos. Ant rasis jaunimo kongresas praėjo tobuliau pasinaudodamas pirmojo kongreso patirtimi, o tretysis galės pasinaudoti mūsų patirtimi bei sugestijomis.

Sovietų Sąjungos televizijos ir radio komiteto pirmininko pavaduotoju yra Henrikas Juškevičius, buvęs Lietuvos Radijo ir televizijos komiteto vyriausiuoju inžinieriumi ir tarptautinės radijo ir televizijos techninio centro Prahoje direktoriumi. Jis padėjo organizuoti olimpinį žaidimų Meksikoje transliavimą į Europą.

Žirmūnuose, Vilniaus priemiestyje yra nauja biblioteka, turinti 150.000 įvairių knygų tomų ir dar 7.000 tomų knygų vaikams. Knygną lanko 2.100 skaitytojų.

Šiomet tautosakinė ekspedicija iš Lietuvos vyko į Baltarusiją, Breslaują ir Pastovius. Surinkta apie 500 dainų, 500 pasakojamos tautosakos dalykų, 700 smulkiosios tautosakos gabalų, tūkstančiai žodžių didžiam lietuvių kalbos žodynui.

Lietuviai alpinistai tarptautinėje kalnapių šventėje įlipo į 7495 metrų aukščio viršūnę Pamire.

Filologas V. Galinis išvyko į Sofijos Universitetą Bulgarijoje dalyvauti bulgarų kalbos ir literatūros tarptautiniame simpoziume.

Birštono muziejus, paruoštas architekto K. Miežinio, eksponuoja kurorto istoriją nuo 1846 metų.

Punske, Lenkijoje, mokytojo Juozo Vainos etnografiniai rinkiniai sudėti Punsko ir Seinų apylinkės muziejuje, privačiame name. Seniausi eksponatai -- akmenų kirvukai, seniausias pinigas 1775 metų, seniausias lietuviškas raštas -- 1863 metų. Yra įvairių audinių, namų apyvokos dalykų, kalvystės įrankiai. Yra ir tautosakos dalykų.

Iš Lietuvos naujai paskirtų 768 teisėju 246 yra rusai ar ukrainiečiai.

JK išdin, - kontrol, S. Mikaliukas apžvelgė visų kongreso komisijų padarytas išlaidas ir padalino tų išlaidų surašytus davinius. Beveik visos komisijos neperžengė savo sąmatų. Pav. Informacijos komisija iš savo sąmatos 2910 dol., išleido tik nepilnus 80 nuošimčių. Kadangi Finansų komisija numato išleisti detalią pajamų ir išlaidų apyskaitą ir ją išsiuntinėti spaudai bei stambesniems aukotojams, smulkesnę išlaidų apžvalgą čia nežymėsiu. Kongresas savo eigoje yra surinkęs įvairių pajamų virš 47.000 dolerių.

II PLJK sutraukęs iš keturių kontinentų lietuvišką jaunimą, su geru pasisekimu praėjo palikęs gilius pėdsakus jaunimo veikloje. Spaudoje ir žmonėse, ypač jaunime, jis ir dabar dar gyvas. Iš spaudos žinome, kad sugrįžę JK atstovai tęsė pokongresinį darbą, ruošdami diskusines su eigas, o spaudoje yra padarę gražių atsiliepimų, ypač iš Australijos, Pietų Amerikos ir kt. Tačiau viename kongresiniame įsipareigojime jaunimo atstovai yra supasavę, tai Jaunimo peticijos akcijoje, nes šių įsipareigojimų ištesėjimo Peticijos komisija tesulaukė nežymiai.

TRUMPAI

Akademių skautų sąjungos leidykla per aštuonias savaites pardavė gen. St. Raštikio atsiminimų III tomo visus 1.500 egzempliorius. Manoma, kad išėjimoje pirmą kartą tiek greitai laida išparduota.

Pietų Amerikos Lietuvių kongrese dalyvauja iš: Argentinos, Urugvajaus, Venecuelos, Kolumbijos, J.A.V., Italijos, Vokietijos ir kitų kraštų.

„Pasaulio lietuvių jaunimas“ leidinio vasario numeris bus skiriamas PALKui, su fotografijomis ir aprašymais. Išėina Čikagoje, leidžiamas Pas. Liet. Jaunimo Sąjungos, red. Jūratė Jasaitytė.

I PALKą atvyksta iš J. A.V. Lietuvių Skautų Brolijos Vyriausiasis Skautininkas Petras Molis.

Lietuvos mokslininkai rengiasi paminėti Igno Domeikos (1802-1899) 170 metų gimimo sukaktį. Šis Lietuvos teisės istorikas rašo savo darbus ispanu, lenku, prancūzų ir vokiečių kalbomis, daug metų gyveno Čilėje.

(Respublikų sienos, tęs. iš I psl.)

respublikų ar autonominių sričių apjungimą į atskirus vienetus. Šie dalykai ir mums nenuauji. Chruščiovo metu Pabaltijo rajonas buvo suplaktas iš keturių dalių: Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Kaliningrado srities. Jų atstovai turėjo bent kelis suvažiavimus Rygoje, Vilniuje ir kt. bendriems šio rajono ekonominiams reikalams aptarti.

Tada dar nebuvo minimas vadinamųjų respublikų sienų pakeitimo klausimas. Dabar yra. Tad ir suprantamas respublikų nerimas, kurios nenori, kad jų sienos būtų pažeistos. Šio reikalo vystymąsi atidžiai seksime ir toliau. Gal reikės ir laisviems lietuviams į tai reaguoti.

Sausio 4 "Valstiečių Laikraštis" įdėjo Lietuvos Žemdirbystės instituto direktoriaus Antano Būdvyčio straipsnį, kad "visasąjunginė V. Lenino žemės mokslų akademija" sukūrė zoninius skyrius. Pernai buvęs įsteigtas ir Vakarų skyrius, į kurį įeina Pabaltijo valstybės ir Gudija. Apie Kaliningrado sritį nieko neminima. Šis mokslinis metodinis centras yra Minske. Jame veikiančios septynios žemės ūkio sekcijos, jų kiekvienoje dirba visų respublikų mokslininkai. (E.)

KALBA BE KALBOS (II dalis)

Keletas minčių apie lietuvių kalbos vartojimą ir mūsų jaunimą, tęsinys iš praeito numerio.

Lietuvių kalbos vartojimo klausimą svarsto ne tik Brazilijos, bet ir visų gyvenamųjų kraštų lietuviai. Kartais kitų kraštų patirtis naudinga ir mums, o kartais tenka atsižvelgti į ypatingas mūsų sąlygas Brazilijoje.

Šios mintys yra skirtos iš esmės ne pačios kalbos vartojimo apimčiai, bet psichologiniam atvejui: kaip dirbdami su mūsų jaunimu galime kad ir nejuočiomis skatinti lietuvių kalbą.

Jau nuo seniau ML-oje pasirodo rašinių portugalų kalba. Ligi šiol tokių laikraščių lietuvių tarpe nedaug. Tokiu būdu atsiranda daugiau lietuviško laikraščio bendradarbių ir laikraščio turinys prieinamas ir šeimų nariams, kurie dar nemoka lietuviškai.

Nors ir nedidelis skaičius, bet nuolat pasirodo asmenų, ypatingai iš paaugusių tarpo, norinčių išmokti lietuviškai. Tai liūdija ir Zelinoje tris kart per savaitę einą kursai.

Kita aplinkybė, noromis nenoromis priverčianti susipažinti su lietuvišku žodynu yra maišyti lietuviškus žodžius, kalbant portugaliskai: lygiai kaip maišomi žodžiai, kalbant lietuviškai. Todėl ir daugumas vaikų jau pripratę sakyti: „kunigėlis, stovykla, laužas, Ramovė, a-teitininkai“ ir t.t.

Jau mūsų nusiteikimas liudija tam tikros vilties stoką, nes dažnai kreipiamės į jaunesnį žmogų jau portugaliskai nanydami, kad nemokės lietuviškai. Ir kaip gražiai kartais nustembame, išgirdę lietuvių kalbą.

Kita bėda yra, kad mišriame jaunimo būryje, tai yra, lietuviškai kalbančio ir nekalbančio, kalbame portugaliskai. Tuo būdu ištikrųjų baudžiame tuos vaikus, kurie sunkiose sąlygose išsistengė lietuviškai išmokti namie, mokyklėlėje, organizacijoje. Kaip tik jie turėtų būti palaikomi savo nusistatyme mokėti ir kalbėti lietuviškai.

Kartais lietuvių kalbos net namie atsisakyti „priverčia“ kitos sąlygos: sako ma, tarnaitė manysianti, kad apie ją blogai kalbama. Ar tokios pasekmės yra labai rimtos, reikėtų paklausti knygnešių, kuriems grėšė ne kitų nuomonė, o transibirinio traukinio statyba.

Kalbos mokėjimas rišasi ir su moky-

V PALKO pamaldos: atidarymo vasario 22, 19:00 val. Vila Zelinoje, uždarymo vasario 25 11:00 val. V. Zelinoje, giedant L.K.B-nės chorui, iškilminga procesija, kun. A. Steigvilos (Argentina) pamokslas.

mo metodu mokyklėlėse šeštadieniais. Jau beveik visur kartu su kalbos pamokomis vyksta dainų šokių, darbelių valandėlės. Kartais vaikai atsimena daugybę lietuviškų žodžių, nes stovykloje ar mokykloje išmoko „Baltos būrės plazda“ ar kitas dainas. Toks metodas yra ir patrauklus ir veiksmingas, lygiai kaip televizijos programa „Vila Sésamo“, labai įvairiais būdais išmoko tiek mokytojų dalyku.

POKALBIS SU KUN.H.SULCU (tęsinys)

13. Brazilijoje dabar didėjęs susidomėjimas krašto indėnais. Kokį įnašą padarė ir atlieka kun. Bendoraitis ir kun. Bėkšta? Kokį įspūdį jie jums padarė kaip asmens, kaip kunigai, kaip savo srities profesionalai (gydytojas, antropologas)?

Pagrindinis įspūdis apie kun. Bėkštą ir kun. Bendoraitį yra tas kad jie moka nuostabiai įsijausti į vietinių indėnų gyvenimą, giliai suprasti jų kultūrą, nes jie tam darbui per ilgus metus rimtai pasiruošė studijoms ir patyrimu.

Verta parašyti apie juos plačiau atskirame straipsnyje.

14. Ar būtų galimybės ir lietuviams prie tų darbų prisidėti, pvz. Rondonijoje pas kun. Bendoraitį? Kaip?

Kaip tai parodo savo darbu ten dirbantys svetimtaučiai iš tolimųjų kraštų, tai mes lietuviai turėtume tiesiog pasistengti neatsilikti ir parodyti tam tikrą solidarumą su mūsų misijonieriais, prisidedant prie jų darbų.

Kaikurie jau prisideda, paremdami, kun. Bendoraitį įvairiomis aukomis, kaip vartotais rūbais, vaistais ir pan.

Bet pats gražiausias prisidėjimas būtų savo paties darbu: Ypatingai jaunimas galėtų ten visaip prisidėti ir padirbėti. Bet ir suaugusiems yra visokių darbų, dar labiau negu jaunimui, nes jie turi jau gerą išsilavinimą.

Kun. Bendoraitis yra sukūręs visas reikalingas sąlygas, kad jaunimas ten galėtų jam padėti be jokių rizikų: yra patogių kambarių gyventi, maistas sveikas ir šviežias, sekmadieniais galima jo laivais dar neužterštoje upėje plaukinėti ir maudytis (krokodilai užtinkami tik porą dienų toliau pakelivus).

Labiausiai reikalinga talka ligoninėje slaugių ir laborantų. Bet ir statyboje labai reikalinga talka, ypatingai, jei kas toje srityje

Kovo mėnesį prasideda vėl mokslo metar lietuviškose mokyklėlėse. Prieš tai dar PALKO metu vyksta jaunimo ir švietimo sekcijų pasitarimai. Tėvai ir vaikai, kurie domisi šiais klausimais, turėtų pasinaudoti proga ir dalyvauti šiose sekcijose, išreikšti savo nuomonę, o ne tik sakyti mokytojams ar jaunimo vadovams, „Kaip padarysite, bus gerai“. Mūsų atsakomybė bendra. AS

nusimano. Indėnams reikalinga mokytojų, mokantys su taktu juos sveikai įvesti į civilizacijos neigiomybę, kurių ypatinga galimybė pastebėti Amazonijos miestuose kurį žūlus spekuliantų egoizmas trumpu laiku sugadina naivų ir gryną miškų žmogų

15. Ar Jaunimo namų-Ramovės reikalinga daug lėšų? Ar yra nario mokestis? Kokios ligi šiol buvo pagrindinės išlaidos?

– Ten kur krutama, yra kas nors sudaroma. Taip yra ir su Ramovės Judėjimui reikalingos priemonės. Todėl buvo nupirkti nauji žaidimai, biljardas ir stalo futbolas.

Nario mokestis yra po 2 krz. per mėnesį. Tai padengia mažesnes išlaidas, kaip dažus, svaros priemones ir įvairias priemones rankdarbiams.

16. Girdėjome, kad dabar Ramovėje vyksta statyba ar įtaisomi įrenginiai. Kokie?

– Vasaros atostogų metu norima ko plačiau ir naudingiau užimti mūsų jaunimą. Tam tikslui įrengėme Ramovėje sieninę spintą, kurioje bus sudėtos visos priemonės, reikalingos lietuvių kalbos intensyviai kursui, rankdarbiams, auklėjamiems žaidimams ir t.t.

Naujos spintos kaina 2.000 Crz. Iki Kalėdų turi būti apmokėta: kreipėmės ir kreipiamės į visus tėvus bei bičiulius prisidėti savo auka.

Reikalingas ir raštinės stalas bei tam pritaikyta lempa: jei kas turi seną atliekamą – mums būtų gera Kalėdų dovana – laukiamė.

17. Laikraštyje skaitome, kad iškylose su jaunimu Paranapiakaboje, Sta. Isabel būna jaunimo Mišios. Kokios jos būna? Kaip vaikai ir jaunimas dalyvauja?

– Gamtoje žmogus, ypatingai jaunas lengviau atsiveria kilnumui. Šita nuotaika panaudojama iškylose tarp žaidimų įprastai. (Tęsinys 8 psl.)

DALYVAUKIME PALKO SEKCIJOSE

Kongreso metu numatytos aštuonių sekcijų pokalbiai su diskusijoms penktadienį, vasario 23, 9-11 val. -kūgų ir jaunimo, 11-13 val. švietimo ir I. Bendruomenės. Šeštadienį, vasario 24, 9-11 val. religinė ir politinė; 11-13 val. akademinė ir spaudos bei kultūros. Visuomenė kviečiama dalyvauti.

TIESA IR GYVENIMAS

KATALIKAI IR DIDYSIS LIBERACIJOS VYKSMAS

Štai keletas tos liberalizacijos reiškinijų: skelbimai ir kalbos, kad amerikiečiai savo paskolomis, kapitalu, fabrikais ir pasiuntinybėm išnaudoja pietamerikiečius, patyčios ir neapykanta jankiams, metamos bombos į jų namus, įstaigas, fabrikus; kalbos apie kapitalistų vykdomą darbininkijos išnaudojimą, protesto mitingai, sekvestrai įtakingų industrialų, bankininkų, dažni streikai, vis stiprėja darbininkų sindikatai, išsikovoja vis platesnės teisės, analfabetizacija, įvairios amatų ir technikos mokyklos darbininkų vaikams.

Neseniai įvykęs PIETŲ AMERIKOS VYSKUPŲ SUSIRINKIMAS MEDELYNE, Kolumbijoje, nustatydamas katalikų veikimo gaires ateinantiems dešimtmečiams, ir šį dalyką svarstė, į jį atsilankęs pats popiežius Paulius VI patarė irgi vyskupams, kad P. A-

merikos kraštuose Katalikų Bažnyčia dalyvautų šiame išsilaisvinimo ir išsivystymo vyksme aktyviai. Tad ypač nuo to laiko katalikai vis plačiau prie jo prisideda.

Mat, didysis liberacijos vyksmas neša su savim daug gerų dalykų, vertybių, krikščioniškų dorybių, nors ir didelių pavojų blogybių. Liberacijos blogybių ir pavojų, kaip išsiplėtimo keršto, neapykantos dvasios, aštrios klasių kovos, teroro, revoliucijų, komunizmo, žmogaus sumasinimo, nukrikščionėjimo, nužmogėjimo – katalikai nori ir gali savo prisidėjimu išvengti ar bent sumažinti.

Išsilaisvinimo vyksmas teikia katalikams progų ir stato naujų reikalavimų stipriau išvystyti modernių laikų žmonių aukštai statomas žmoniškąsias ir krikščioniškąsias dorybes, kaip teisingumą, atsakomybę už kitus, broliškumą, solidarumą, ypač su neturtingais ir suvargusiais, nuoširdumą, tiesumą, aktyvumą.

Daug katalikų, ir net žymių veikėjų, kunigų, perdeda tai į vieną, tai į kitą pusę. Vieni ypač senesnieji turtingieji, konservatoriai tik yra nepatenkinti, skundžiasi, nieko patys nedaro ir kitiems neleidžia daryti pagrindinių pagerinimų, reformų.

Kiti gi – jaunesnieji, karšti aktyvistai, progresistai – tai, Trečiojo pasaulio kunigai ir kiti pasauliečiai kurie praeitą savaitę turėjo savo kongresą Čilėje – dažnai veikia neapsigalvoję, peikia, griaua, kas sena reikalauja tuč tuojau praveisti reformas, nuversti kapitalistinę santvarką ir susenusią liberalinę demokratiją, eiti kovoje už išsilaisvinimą išvien su marksistais, komunistais, net griebiasi ginklų, teroro, maištų...

Iš tikrųjų katalikams reikia eiti vidurio keliu, kurio oficialiai laikosi Katal. Bažnyčia, būtent, suprasti, vertinti, neperdėti, padėti, dalyvauti, jaučiant didelę baimę atsakomybę – ir nuo manęs priklauso mano šeimos, Urugvajaus ir visos P. Amerikos šviesi ar tamsi ateitis. PD.

MOTERS PASAULIS

Šį skyrių redaguoja Nijolė Pupienytė-Mikalkėnienė.
Raštus ir pageidavimus tam skyriui adresuoti: Moters
Pasaulis, Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, ESP

KIVIRČAS TARP ŽMONOS IR VYRO

Kun. B. Mikalauskas

Ar apsimoka dėl menkausio dalykėlio bartis, ginčytis, pyktis? Tas nieko nepada, tik ardo sugyvenimą ar kenkia sveikatai.

Galima ir reikia išvengti kivirčų. Geriausias būdas išspręsti nuomonių skirtumą, kurių visada esama, užbėgant už akių aštrėjančiam ginčui. Pirmoji sąlyga — išklausti. Labai svarbu išmokyti kantriai ir atydziai išklausti viens antro pareiškimus, problemas, nusiskundimus. Visa tai sužinojus, tik tada duoti atsakymą. Tokiu būdu bus išvengta nesusipratimų, vedančių į nemalonų kivirčą.

Antra, bandyk suprasti. Neatmesk kito nuomonės, leisk paaiškinti, ir tik tada spėsk.

Trečia, svarstyti ramiai, nesikarščiuojant. Nebandyk užsispyrusiai pravesti savo nuomonę, visai atmetant antros pusės nuomonę.

Iškime pavyzdį iš realaus gyvenimo. Vyras sumano įsitaisyti dirbtuvėle, nau dinga namų reikalams. Jis tai pasako savo žmonai, o jina tuojau pasipriešina. Vieton ramiai išsiaiškinus, vyras užakcentuoja, kad tas dalykas bus labai naudingas, pasitarnaus šeimos labui, be to, sveikas užsiėmimas. Žmona pasilieka prie savo minties ir pradeda šaudyti atgal, apkaltindama vyrą pinigų eikvojimu. Jis atsikerta atgal.

Pagaliau vyras laimi, nes žmona pavargo besiginčydam. Bet jina lieka pikta ilgą laiką, nepakeisdama jo dirbtuvėlės.

Tai nebūtų atsikė, jei jis būtų iš anksto paaiškines dirbtuvėlės reikšmę ir naudą, ramiai išklausančias antrą.

Sykj įsivėlus į kivirčą, sunku sustabdyti, einama į blogesnę pusę. Tačiau yra priemonių išsigelbėti. Štai jų keletas:

Laikytis ramiai, niekad nediskutuoti reikalo piktumo įkarštyje.

Išklausti antrąją pusę iki galo. Nešaudyti žodžius atgal.

Neatsikirsti įžūliai: tai būtų tik gaisro padidėjimas.

Truputį nusileisti. Tai nebūtų silpnumo parodymas. Dažnai yra tvirtumo ženklas.

Jei buvo kivirčas, nebandyk jo prisiminti vėliau. Tai būtų tik kelias į didesnius ginčus.

Geras ir sveikas dalykas rasti kivirčo priežastį ir tai, kas prie jo privedė, kad išvengus naujų nesusipratimų. Atviresnis ir nuoširdesnis pasikalbėjimas atidengtu visą problemą, ir paaiškėtu, kad visai nebuvo verta jokio susibarimo.

Ginčas yra vaikiškas dalykas. Kas mėgsta ginčus, tas nebando išvelgti antrosios pusės nuomonės, tik užsispyrusiai laikosi savosios. Susikirtimo pabaiigoje paprastai nieko nepasiekiamo, problema lieka neišspręsta.

Stefanija Stasiene
Cleveland, Ohio

ILGO GYVENIMO PASLAPTIS

Visa paslaptis prailginti savo gyvenimą yra jo nesutrumpinti.

Feuchterleben

Sveikata žmogui suteikia gyvenimo ritmą, turta, grožį ir džiaugsmą. Kiek džiaugsmo mes matome sveikoje gamtoje, ar sekdami skrendančio paukščio sparnų plasnėjimus, ar grakščios stirnos šuolius miško pakraštyje, ar, pagaliau, klausydamiesi sriaušaus upelio čiurlenimo. Visa ši harmonija kyla iš tobulo Dievo gamtos, kurioje ir žmogui suteiktos galimybės visu savo grožiu pasireikšti. Ir koks prasmingas ir pilnas džiaugsmo gyvenimas, kai kiekviena diena žmogui suteikia vis naujo gyvenimo pradžia. Tada tik pastebime sveiko ir aktyvaus gyvenimo vertę. Veltui žmonija per amžius ieškojo kažkokio stebuklingaus elektyro gyvenimui prailginti. Tikra paslaptis prailginti savo gyvenimą ir jo nesutrumpinti moderniuoju laikų tempu, supramoninta ir sukomercinta mityba bei nepasotinamais troškimais. Kadangi mūsų fizinė gyvybė išreiškia išimtinai priklauso nuo mitybos, tad gal daugiau dėmesio jai ir turėtume skirti. Juk ir menininkui neužtenka vien tik įvairius dažus sumaišyti, kad gautų drobėje paveikslą. Jis turi pirmą eilę savo patyrimą ir gabumą įjungti į šį darbą. Tai ir nuo mūsų patyrimo ir sugebėjimo priklausys, kokį maisto mišinį mes į savo skilvį įdėsime; ar jis sukels mūsų skilvį ligą, žaizdą, ar nuo jo nutuksime ar suliesėsime, ar būsime grakštūs, ar mūsų odos spalva bus vienoda ir graži,

ar dėmėmis nusėta, ar būsime pilni gyvybės ir energijos, ar suglebę ir nejudrūs. Tad pagalvojus rimtai, gal kartais ir vertėtų sugrįžti kai kada prie mūsų tėvų patirties, prie jų sveikos ir natūralios mitybos. Žinoma, pasirenkant tik tai, kas sveika ir mūsų sąlygom įmanoma.

Raugintas pienas sveika

Argi ne skanėstas raugintas pienas su virta bulve ar juodos duonos riekele? O kiek jame naudingų medžiagų ir koks gaivinantis valgis vasaros metu.

Rūgimo bacilų pagelba, pienui rūkstant, jame esantis cukrus virsta pieno rūkštimi, kuri nepaprastai vertinga, prof. Metchnikoff laikoma tiesiog vaisiu mūsų organizmui. Dabar kadangi šios pieno rūkšties yra kur kas daugiau jogurte, negu natūraliu būdu suraugintame piene, tad ir norėčiau šį kartą atkreipti daugiau dėmesio į jogurtą.

Jogurto praeitis siekia net biblijos laikus. Sakoma, jog Abraomas pavaišines jogurtu ir tuos tris angelus, kurie jį aplankė.

Taigi istorija labai sena.

Jogurto gerosios savybės

Pirmą kartą moksliskai įrodė šio produkto vertę garsusis Pastero instituto prof. Metchnikoff. Jis buvo pirmasis pionierius, kuris moksliskai ieškojo ilgo gyvenimo paslapties. Jis buvo nepaprastai sužavėtas jogurtu ir aiškino jog normalia kasdienine dieta žmogus savo organizmą nuodija ir silpnina. Užtat jis patarė reguliariai vartoti jogurtą. Žinoma mirdamas 71 metų amžiaus, pilnai savo teorijos ne patvirtino. Jį vėliau sekė moksl. Voronoff, Brown, Seguard, Alexis Carrel ir kt. Tačiau iš kitos pusės prof. Metchnikoff pabrėžė, jog neužtenka vien jo-

KRIENAI, RIDIKAI

Jie ne tik pasižymi aštriu, savotišku skoniu. Liaudies medicina nuo neatmenamų laikų skiria didelį dėmesį krienuams ir ridikams.

Ridikai ir krienuai turi daug vitaminų, priešmikrobinių savybių, padeda virškinimui ir pagerina apetitą. Tačiau jų vartoti reikia nedaug.

Tyrelių ir sultis galima vartoti trynimui, esant reumatiniams skausmams.

Ridikų sultys, sumaišytos su medumi, sergantiems bronchitu padeda atsikosėti. Medžiaga, esanti ridikuose, sumažina organizme cholesterolo perteklių, vadinasi, padeda apsaugoti nuo arteriosklerozės.

Esant gastritui su sumažintu skrandžio sulčių rūgštingumu, naudinga prieš valgį paimti arbatinį šaukštelį sutarkuotų krienu, praskiestų vandeniu. Krienu ir vandens skiediniu galima praplauti gerklę, apsaugoti nuo anginos.

Daug gerų savybių turi šios daržovės. Tačiau neužmirškime: sergant uždegimais inkstų, kepenų susirgimais ir širdies ligomis, valgyti krienu ir ridikų negalima.

NEDOVANOK MAN ROŽĖS

ŽIEDO

Ada Karvelytė

*Nedovanok man rožės žiedo,
Rytoj nuvys lapeliai jos —
Ir vėl sakysim: laimė dingo,
Ir vėl širdis viena svajos...*

*Pavasariai ne amžiais žydi,
Trumputė jų žiedų daina —
Ak, nekalkėkim apie meilę,
Ir nesakyk daugiau „Miela“...*

*Nedovanok man rožės žiedo,
Rytoj nuvys lapeliai jos...
Ir vėl sakysime, kad laimė
Tik aidas skambančios dainos...*

Baltasis kūgio formos ridikas — saldus. O juodasis apvalus — stiprus ir aštraus skonio.

Ridikų salotos bus skanesnės, idėjus į juos svogūno, pakepinto alyvoje. Skanu sutarkuotas ridikas su morka ir majonezu.

Pats skaniausias krienas, kurio šaknis 2–3 cm. storio ir 20–25 cm. ilgio. Jo paviršius lygus ir šviesus, o vidurys — baltas.

Krienu šaknys greitai džiūsta, suvys ta. Prieš valant, palaikyti juos vandenyje.

OBUOLIŲ BLYNAI

0,5 litro smulkiai tarkuotų obuolių, 2 kiaušiniai, 2 šaukštai miltų truputį druskos, 50 g. riebalų, 2 šaukštai cukraus, cinamono.

Į smulkiai sutarkuotus rūgščius obuolius dėti miltus, kiaušinius, druskos ir viską gerai išplakti.

Blynus iškepti riebaluose ant mažos ugnies, pabarstyti cukrumi, sumaišytu su cinamonu. Prie blynų tinka džiovintų morkų arbata bei gilių kava

gurte esančių bacilų, reikia organizmą saugoti blogųjų bacilų. Šiandie civilizuotų kraštų gyvenimas yra gana higieniškas ir mes nuo blogųjų bacilų neblogai apsaugoti, tik visa bėda yra, kad tu gerų bacilų neperdaug gauname. Tad kodėl nepasinaudo ti jogurto gerom savybėmis. Juk tai produktas žinomas visame pasaulyje. Tik dažnai įvairiose šalyse kitaip vadinamas, jogurtu vadinamas Bulgarijoje ir Turkijoje. Armenijoje žinomas kaip mazum arba matsoon, Karpatuose huslanka, Balkanuose tarho, Sicilijoje mezoradu, Pietų Rusijoje ir Centrinėje Azijoje koumiss. Kaukaze kefir ir t.t. Tačiau nežinome kaip jis vadinasi, pagrįdė tas pats fermentuotas pienas, kurį su raugina taip vadinama kultūra lacto bacillus arba bacillus bulgaricus. Tik šiek tiek skiriasi kefirai, nes jame yra apie 3 proc. alkoholio ir jis gaminamas iš kumelės pieno

Minėtu bacilų vertę patvirtina faktas, kad jau prieš 2.500 metų indų tautelėms buvo draudžiama valgyti bet kokį surūgusį maistą ar gerti surūgusį gerimą, išskyrus pieną. Priešingai, surūgęs pienas buvo rekomenduojamas naudoti ir buvo laikomas net dievų valgiu. Ir šie dienos jogurtas dahi Indijoje plačiai naudojamas valgiui. Tai lyg ir jų tautinis valgis, kurį jie valgo su ryžiais, žuvimi ar mėsa bei daržovėmis ir vaisiais. Kraštas kur gyvena šimtamečiai.

Daugiausia jogurto gal sunaudojama Bulgarijoje. Todėl daugelis mokslininkų mano, jog dėl to ten toks didelis skaičius žmonių sulaukia labai seno amžiaus. Statistika rodo, kad Bulgarija su 8 milijonais gyventojų turi daugiau šimtamečių negu Amerika.

Tad kodėl mūsų maistas negalėtų daugiau įvairinti jogurtu ar rūgusiu pienu. Jei perkamas jogurtas krautuvėse tai reikia žiūrėti, kad jis būtų be priemaišų.

Galima ir pačiam pasigaminti jogurtą namuose. Pasigaminti labai paprasta: pieną pašildyti, tik ne karštai, ir į jį įpilti šiek tiek jogurto, (vienai kvortai pieno du valg. šaukštų jogurto). Išmaišyti uždengti ir pastatyti šiltai. Kai matysime kad jau sustingęs įdėti į šaldytuvą. Tinka vartoti vietoj gretinės įvairiom sriubom, padažams ir t.t.

Pagaliau ir užsigardžiavimui, jogurtas, medus ir riešutai.

Imti: 1 puodelis jogurto, 1 valg. šaukšt. medaus, 35 gr. smulkiai maltų migdolų, keletą virtų apelsinų žievelių ar riešutų papuošimui.

Jogurtą, medų ir maltus migdolos gerai išplakti elektr. maišytuvu (liquidificador).

Supilti į stiklines taureles ir papuošti riešutais ar apelsinų žievelėmis.

LITERATŪRA - DAILĖ - MOKSLAS

Lietuvių inžinierių ir architektų
sėkmingas suvažiavimas

Vienuoliktajame lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos suvažiavime Washingtono spalio 7, 8 ir 9 d. dalyvavo apie 220 atstovų iš JAV ir Kanados.

Šeštadienį, spalio 7 d. suvažiavimą atidarė rengimo komisijos pirmininkas inž. Stasys Bačkaitis, Transportacijos departamentu Washingtono pareigūnas. PLIAS ir ALIAS centro valdybos pirmininkas inž. Vytautas Vidugiris padarė sąjungos darbų apžvalgą, pastebėdamas, kad praėjusieji metai sąjungai buvo jubiliejiniai metai, nes sąjungai sukako 20 metų.

Šeštadienį paskaitas suvažiavime skaitė dr. P. Zundė "Kiekybiniai ir kokybiniai informacijos matai" ir arch. E. Arbas "Lietuvis architektas iševijoje" parodydamas lietuvių architektų darbus skaidrėse. Inž. V. Štupas ir inž. A. Lukas pravedė bendrą pašnekesį apie lietuvių inžinierius dirbančius įvairių kraštų žinybose.

Vakare viešbučio didžioje salėje įvyko susipažinimo vakaras, kuriame meninę programą išpildė sol. Birutė Dabšienė.

Tą pačią dieną kitoje salėje buvo atidaryta technikos paroda, kurią pristatė inž. Danys iš Kanados. Vienas iš atžymėtinų išstatytų projektų priklausė inž. I. Tamošiūnui iš Washingtono, pilnai automatizuotam paštui, statomam prie New Yorko. Tamošiūno planų įvykdymas reikalautų 53 milijonus dolerių. Jis rūpinasi tik pačia automatizacija, o pastato išorinė dalis jau kitų projektas. Buvo išstatyti ir inž. Danio jūros švyturių projektai, kurių jis Kanados vandenyse yra pastatęs apie 30. Buvo ir inž. dr. S. Mato išrastas stiprusis metalas-šarvas, šiuo metu naudojamas malūnsparnių ir lėktuvų įgulų apsaugai. Taipgi jo išrasta naują plieno rūšis naudojama Boeing 747 lėktuvuose. Inž. dr. A. Nasvytis yra suprojektavęs naują motorą malūnsparniams, kurie šiuo metu jau įdedami ir, be kitų, juos turės ir Baltųjų Rūmų malūnsparniai.

Gretimose salėje buvo atidaryta ir dail. Adomo Galdiko apžvalginė kūrinių paroda. Paroda atidarė Lietuvių Rašytojų Draugijos pirm. Tėv. L. Andriekus, primindamas, kad kiekvienas Galdiko paveikslas kalba į mus: "Vienas sako, aš esu pavasaris, pasidžiauk mano žydėjimu, nes jisai niekad neužsibaigs. Kitas paveikslas sako, aš esu ruduo, nebijok mano liūdesio, nes jis tave pažadins iš kasdienos ir paguos. Kitas sa-

ko, aš esu gimtoji tavo žemė, su kryžiais, trobesėliais, debesėlių jūra, viesulu, tuščiais laukais. Dar kitas paveikslas sakys, aš esu estetinis akordas tavo paties sielos, tapęs spalva, žiūrėk į mane ir pažinsi save".

Tėv. L. Andriekus priminė, kad Galdiko kūryba remiasi lietuvių tautodaile ir mūsų žemės dvasia. Liaudies kūrybą ir Lietuvos gamtą, lyg brangiausią lobį, dailininkas išnešiojo ligi mirties. Visi parodoje išstatyti paveiksliukai buvo atrinkti trijų žinomų lietuvių dailininkų komisijos: V. Vizgirdos, T. Valiaus ir A. Kašubienės. Šiuo metu viena žymi New Yorke meno lei-

dykla spausdina Galdiko monografiją anglų kalba ir jos pasirodymo proga vienoje muziejinėje galerijoje ruošiamas Galdiko apžvalginė paroda.

Sekmadienį po pamaldų Washingtono katedroj, įvyko priėmimas Zubkaus ir Co. firmoje, kuri Amerikoje architektų firmų eilėje užima penkiasdešimtąją vietą. Dar buvo dalyvauta Lietuvos atstovybės priėmimo ir po pietų vyko darbo posėdžiai ir didelio dėmesio susilaukusi dr. Arvydo Kliorės paskaita apie naujausius Marso tyrinėjimus, atliktus su Mainer IX.

Suvažiavimas buvo uždarytas sekmadienį vakare Lietuvos himnu.

Puiki proga

Pietų Amerikos Lietuvių kongreso metu per bendrus posėdžius ir programas bus galima igyti lietuviškų knygų užsiprenumeruoti laikraščių ir žurnalų, leidžiamų užsienyje; nusipirkti lietuviškų plokštelių ir ženkliukų automobiliams. Visa tai bus parduodama taip pat ir „Mūsų Lietuvos redakcijoje, kaip ir vi sada.

Aukštuosius mokslus baigę ar universitetuose studijuoją kviečiami dalyvauti PALKO akademinėje sekcijoje, vasario 24, 11:00-13:00 vd.

Stefanija Rūkienė

VERGIJOS
KRYŽKELIUOS

Traukinys didina greitį. Žiūrim pro plyšelius. Aš sėdžiu labai geroj vietoj, prie spygliuotomis vietais apkalto langelio, ir viską gerai matau. Privažiuojame kelią, kuris kerta bėgius. Vaziuoja pagyvenęs ūkininkas. Sustoja praleisti traukinį ir išlipa iš ratų. Stovi ir žiūri, žiūri... Nusiuima kepurę. Susigriebia už galvos ir pradeda rauti sau plaukus. Tai skausmas visos kryžiuojamos mūsų tautos. Ir kas išmatuos jo skausmą skausmą važiuojančių ir skausmą pasilikusių. Gal jis pats buvo daug skausmo pergyvenęs, o gal vagonuose turėjo artimųjų. Mes jį tada supratom, suprato jis ir mus. Ir jo šviesus paveikslas sunkiomis valandomis guodė mus ir stiprino ir po daugelio metų neišdilo iš atminties.

Sustojome mažoje stotelėje. Joje manevravo darbinis traukinys. Pradėjome kalbėtis su darbininkais Staiga pamačiau savo buvusį mokinį L. Kumpiniauską. Paklausiau, ką jis traukinyje matė iš pažįstamų. Jis man pasakė, kad matęs Vinčą Gučiu, Juožą Jaudį, Jurgį Kvedarą, mokytoją Alfonsą Pranckūną ir mano vyrą. Rado, suėmė. Dar guodžiuosi, bet jis mus gerai pažįsta ir suklysti negalėjo. Visa nutirpau Krūtinę spaudžia dar didesnis skausmas. Kas atsitiko su dukryte?

Gaunu pieštuką ir blanknotėlį. Rašau giminėms raštelius, prašau neapleisti vaiko ir mėtau pro vagono plyšelius.

Pastovėjo traukinys stotelėje, ir vėl važiuojame. Pravažiuojame pro mažą miškelį. Čia Manevravo Lietuvos kariuomenės raiteliai. Staigmena: žaibo greitu raiteliai išsirykiuoja ir ginklu gerbdami atiduoda mums pagarbą. Tai buvo paskutinė Lietuvos laisvės žiburėlio pagarba mirti pasmerktiesiems. Taip įvyko netoli Pabradės.

To vaizdo aš nepamiršiu iki paskutinio atodūžio. Jis man buvo ramsčiu sunkiausioje gyvenimo valandoje.

Štai ir Naujoji Vilnia. Traukinys sustoja. Stovim. Šalia manevruoja kitas traukinys. Matau pro langelį mokytojo A. Pranckūno ir kitų vyrų galvas. Jis nuse-

(Tešiny 7 psl.)

JAUNYSTĖS AIDAS

KAS MAN PATINKA?

Eliseu Leonidas Draugelis - 11 anos

1. Eu gosto de pescar, porque êsse é um esporte muito emocionante e divertido.
2. Tambem gosto dos acampamentos, porque eu aprendo muitas brincadeiras, etc.
3. Tambem gosto da natureza, porque posso respirar ar puro, etc.
4. Tambem gosto muito do Kurigélis.
5. Tambem gosto muito da minha família.

Valdir Janisevičius

1. A coisa que eu gosto é de um cavalo. Porque eu gosto muito de animais.
2. A coisa que eu gosto também é de viajar. Porque eu gosto de conhecer muitos países e também para me divertir.
3. Eu também gosto muito da natureza que é muito bonita.
4. Eu também gosto de namorar. Porque também é muito gostoso.
5. Eu gosto também muito de esportes. Porque faz manter-se e é muito gostoso.

Lidia Vaicekauskas

1. Gosto da companhia e da amizade.
2. Gosto do mar.
3. Adorô crianças.
4. Gosto de ajudar aos que necessitam quando posso.
5. Gosto de divertir-me.

Deise Fátima Nanronis - 11 anos

1. Gosto em primeiro lugar é de brincar porque nos dá alegria.
2. Eu gosto do sol porque nos dá a luz sem esta luz nós não viveríamos.
3. Eu gosto de ter amizade porque sem amizade na vida não teria graça.
4. Gosto da noite de lua e das estrelas porque sem elas à noite não teria graça nenhuma.
5. Gosto de trabalhar porque sem trabalhar não teria graça nenhuma ficar o dia parado.

Douglas Knurzlys

1. Eu gosto de acampar para dormir nas cabanas que é fresquinho.
2. Eu gosto de caçar rã porque elas são gostosas.
3. Eu gosto de passear de bicicleta, lembro de uma moto.
4. Eu gosto de cantar, é gostoso.
5. Eu gostaria aprender a tocar violão.

Elaine Cristina

1. Eu gosto de brincar.
2. Eu gosto de estudar.
3. Eu gosto de nadar.
4. Eu gosto de amizade.
5. Eu gosto de animais.

Beatriz

1. Eu gosto de Bicicleta
2. Balaça.
3. Nadar.
4. Descansar.
5. Trabalhar.

Nilson Loncero
Rua Marechal Malet, 232

1. Gosto muito de nadar porque posso ficar um pouco no fundo, quando tem alguém se afogando posso salvar sabendo nadar.
2. Estou aprendendo a andar no mato porque se um dia eu for no Amazonas e algum outro lugar que tem mata eu sei.
3. Gosto de árvores porque nós faz bem quando o sol está forte, a gente tem uma sombrinha para a gente.
4. Gosto muito de pescar vou sempre no alto mar com meu tio pescar e nós trazemos cação, tubarão, pescada.
O peixe é muito gostoso frito. A gente indo no Amazonas vamos comer muitos peixes.
5. Gosto de carro quando está chovendo a gente pode sair num lugar longe que não se molha e o carro é muito útil.

Sérgio Augusto

1. Gosto do Brasil porque êle é um país unido e liberto.
2. Gosto da natureza porque Deus que a fez.
3. Gosto de Deus, porque êle me dá amor, paz e carinho.
4. Gosto muito dos meus pais e irmãos porque eles são muito bons para mim.
5. Gosto de brincar e nadar.

INSCRIÇÕES PARA O ACAMPAMENTO E A SEMANA DE ESTUDOS DO V PALK

O acampamento dos jovens (com idade acima de 15 anos) começará a 15 de fevereiro em Itanhaém.

As inscrições podem ser feitas e informações conseguidas por telefone ou pessoalmente com Helena Bareišis e Teresa Jočys (Rua das Giestas, 927-929, Vila Bela, 03147 São Paulo, SP. Tel. 63-5723 e 274-0934).

O preço é de Cr\$150,00, sendo Cr\$50 como entrada. Quem quiser passar somente o fim de semana - Cr\$50. As inscrições devem ser feitas até 15 de fevereiro.

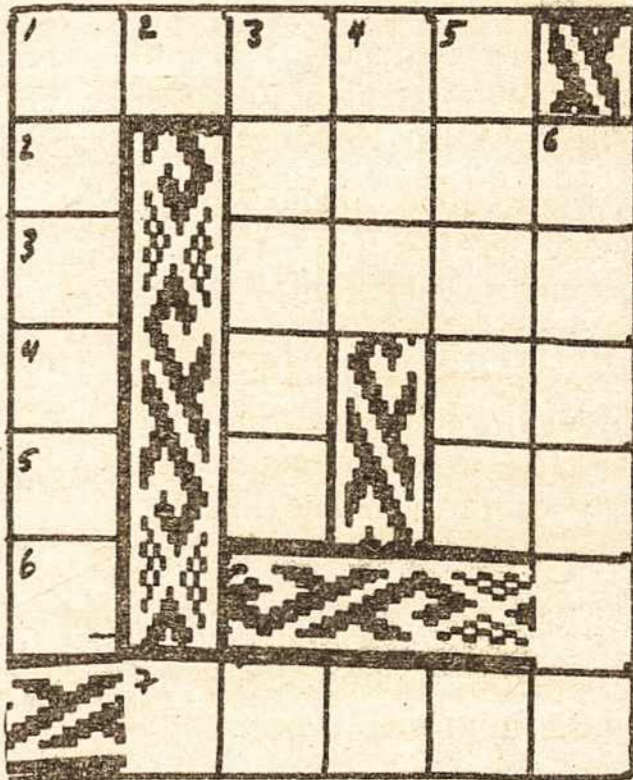
KRYŽIAŽODIS, paruošė Nilaa Guzikauskaitė

Skersai:

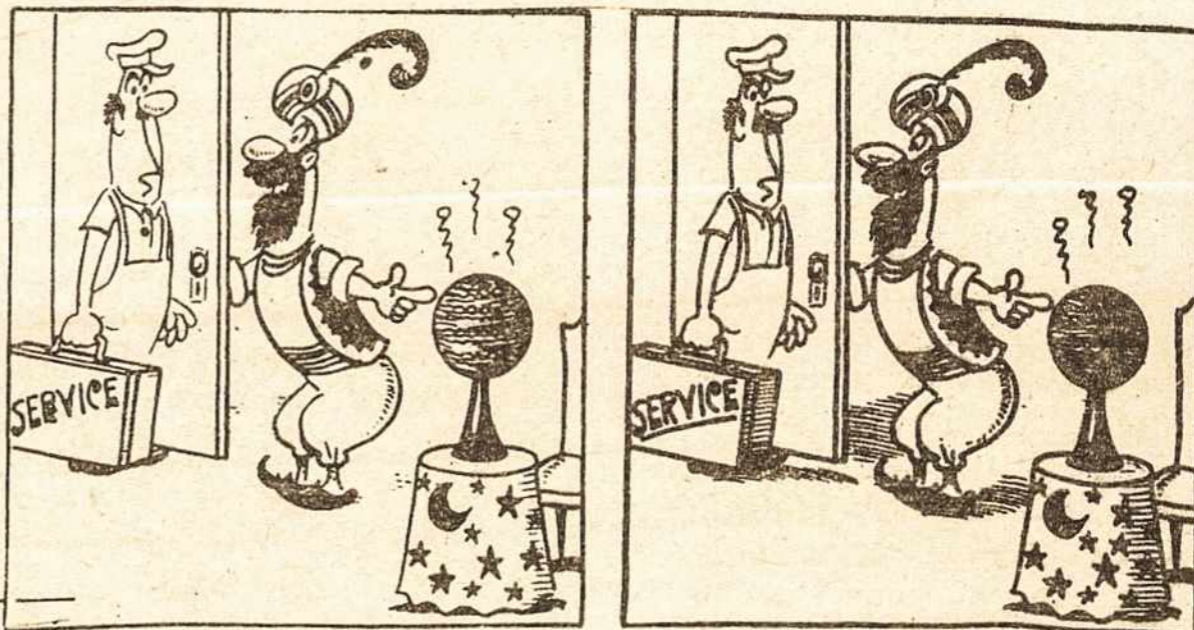
1. Algis
2. Do
3. Naquela
4. Eu
5. Com
7. Em casa

Žemyn:

1. Do Antonio
2. Rua
3. Simão
6. Nome de um rio lituano

Atskrymai: skersai: 1. Algis, 2. is 3. Tame, 4. as 5. su 7. namie. žemyn: Antano, 3. gat. vė. 5. Simas 6. Sesu. pe.

D. BASTYS

PRUTĖ IR KĖSTUTIS

69/73

ALGIMANTAS

VINCAS PIETARIS

ADP

A 32, 73

tęsinys iš 6 psl.)

ė savo šeima, kad būtų kartu ir sutiktų bendrą likimą:

Staiga atrakina vagono duris ir iššaukia visus vykus. Kam? Spėliojimai abejonės. Gal tardymui, gal tar sugriž. Iššoko vyrai kaip stovi, dauguma net ir be repurių. Visus juos persodino į kitą traukinį. Žmonos dar bandė per sargybinius perduoti maisto ir irabužių. Vieni paėmė, kiti ne, bet ar atidavė, kas gi tino. Mūsų vagonė liko tik vienas senukas lenkas iš dukšto apylinkės, kuris mane Sibire vis guosdavo, kad grįšim. Bet jis negrižo, mirė...

Naujosios Vilnios stotyje buvo daugybė žmonių, visi verkė kruvinomis ašaromis. Matau ir tokį vaizlą. stovi vyras atsirėmęs stulpo, stovi lyg suakmenėjęs, o ašaros per skruostus jam rieda upeliu. Aš vis netau raštelius. Pamatė vieną raštelį tas vyras ir priėmė koją. Buvau tikra, kad tas raštelis pasieks adresatą. Ir štai po daugelio metų matau: guli vyro byloje pageltę mano anuomet rašyti laiškeliai:

„Naujoji Vilnia, 1941.VI.19 d. Važiuojam po truputį Stovim ilgai stoty. Valgyt dar turim. Veža labai daug. Vyrus atskyrė nuo moterų.

Labai gaila dukrytės. Nors jai geriau, negu važiuojantiems. Nors pamatyčiau kada nors... Labai gaila visų. Visur visi gaili. Verkia. Neapleiskit vieni vieni kitų.. Kur veža, nežinia. Kai nuveš –pa rašysiu. Pažįstamų mūsų vagonė daug. Imbradiškių, Stelmužiškių ir t.t.

Neapleiskit neapleiskit mažytės. Kartu važiuoja Stelmužės šeima ir t.t. Atiduokit seneliui ar Pranui.”

„Naujoji Vilnia 194.VI.20. Vyrus atskyrė nuo moterų net kitan ešelonan. Sako, bus jų kita kryptis šiaurė.

Šeimos išardytos, ieško vieni kitų. Liūdna. Neapleiskit.. N. Važiuoja daug iš visur.

Kalbėjau su Kretinga, Plunge ir t.t. Kiti keliai sunkūs – labai apstatyti... Mūsų irgi dar neaiškūs. Bijau... tik ne dėl savęs... Šiaip mes nieko nežinom. Sauri langeliai. Valgyti turim. Dėl atostogų raštas buvo sutvarkytas. Šiandien, sako, važiuojam į Moloječną. Nutarimai iš anksto. Dabar netardo. S. Sudie!”

Taip mes prastovėjome Naujojoje Vilnioje ilgoką

laiką, kol sudarė du ešelonus. Vyrų traukinys išėjo pirma.

Birželio 20 d. pradėjo stumdyti ir mūsų traukinį. Prikabino antrą garvežį, ir jautėme, kad jau artinasi paskutinės minutės. Visų Naujosios Vilnios šventyklų varpai iš pat ryto skambino ir skambino. Pavakariais pradėjome galvoti, kad tas varpų gaudimas mums skiriamas.

Šalia mūsų traukinio vaikštinėja uniformuotas Lietuvos karys. Savo glėbyje laiko didelę gėlių puokštę ir joje paslėpęs savo lūpas mums šneka:

– Nenusiminkit. Tuojau bus karas ir mes jus išvaduosim. Nepameskit vilties. Dievas neapleis, o mes jums padėsime išsilaisvinti.

Nors viltis išsilaisvinti buvo labai maža, bet to mie lo kario žodžiai mus ramino ir stiprino.

Traukinys pajudėjo. Iš vagonų pasigirdo skausmingas „Marija, Marija...” O varpai vis skambino ir skambino. Tai buvo paskutinis Tėvynės varpų „Requiem” mirtin važiuojantiems, tai paskutinės minutės gimtojoje žemėje.

Mūsų traukinys vis smarkiau ir smarkiau bėgo Gudijon.

Jau daug metų praėjo nuo anų baisių dienų. Iš ištremtųjų labai nedaug išliko gyvų. Pirmiausia krito seneliai, vaikai ir stiprieji vyrai. Daugelį pribagė badas, ligos, nepakeliamos klimatinės sąlygos ir sunkus priverčiamas darbas.

Sibiro taigos nuklotos lietuvių ir kitų tautų tremtinių kaulais. Eini taiga ir po milžinišku kedru randi gražiai sukritusių kaulų kruvelę. Eini toliau – prie pichtos tremtinio kaulai guli. Atsisėda pavargęs, bado, ligų ir sunkaus darbo iškankintas pailsėti ir neatsi kelia. Lieka po taigos milžinai tik kaulai, kurie porina, kad čia žmogus ilsėjosi..

NUOTAIKOS MŪSŲ VAGONE

Jau nutilo gaudūs giesmės „Marija, Marija’ aidai. Nutolo ir Naujosios Vilnios bažnyčių varpų gaudimas. Traukinys smarkiai lekia pirmyn. Esame išplėsti iš Tėvynės ir atskirti nuo savosios tautos ir artimųjų. Toli pasiliko gimtosios sodybos ir Lietuvos laisvės simbolis – jos kareivėliai. Vagonai be langų ir stipriai saugomi. Jų įnamiai turi sutikti su likimu, ir jiems

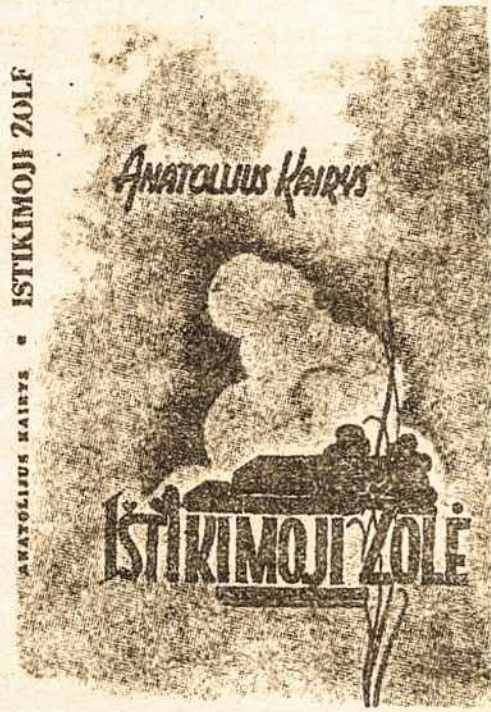
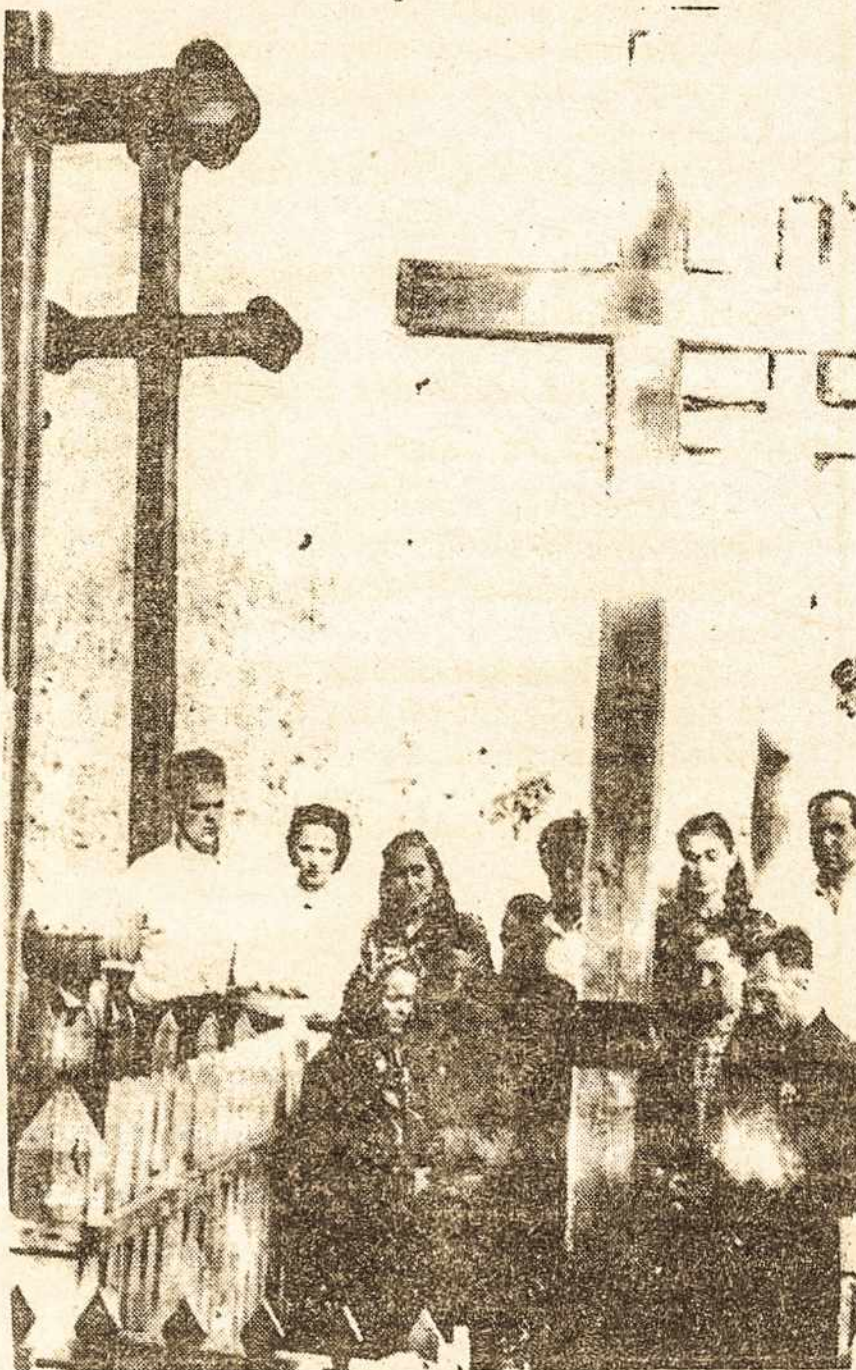
jau iš anksto suplanuota ir paruošta vergija.

Tauta, parblokšta ir traukoma neviltes konvulsijų, nepasipriešino žiauriajam okupantui. O mes, už kalti vagonuose, šnekėjome ir vylėmės, kad gal kas nors susprogdins gelžkelių ir sustabdys mūsų kelionę į mirtį

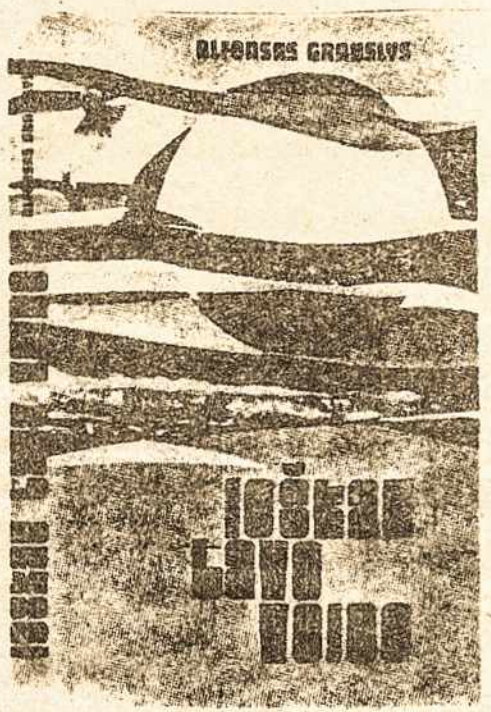
Žiūrėjome pro vagonų plyšelius ir stebėjome pro šalį lekiančius svetimos šalies vaizdus. Norėjosi užsimiršti ir nors valandėlei nusikratyti slegiančiomis mintimis.

(bus daugiau)

Lietuvių tremtinių kapai Sibire.

Nuolat išeina naujų lietuviškų knygų. Knyga-geriausias draugas.

„AUŠRA” PRIEŠ 90 METU

1883 metų vasario 21 dieną Mažoje Lietuvoje išėjo pirmasis laikraštis, spaudos draudimo metais skirtas Didžiajai Lietuvai: „Aušra”, kurios tais metais pasirodė 40 numerių, o iki 1886 metų, kada nustojo eiti, iš viso dar 40 numerių (viso 58 sąsiuviniai). Jau nuo 1822 metų Vilniaus universitete slaptoje lietuvių studentų draugijėlėje buvo kalbama apie tokį laikraštį, nors iki pačios Aušros pasirodė daugiausia lenkiškai lietuviškais klausimais rašyti straipsniai.

Lietuviško liaudžiai skiriamo laikraščio mintis, kuri žadintų tautą iš miego buvo skatinama brolių Juzumų (Sėdos valsčiuje), vėliau L. Ivinskio 1857 metais. Apie tokį laikraštį galvojo ir Valančius, kuris negavo leidimo jo leisti, ir sumanė patys caro valdininkai, norį liaudį rusų, žemaičių ir lietuvių kalbomis patraukti lietuvius rusų pusėn. 1860–62 metais Maskvoje studijuoją lietuviai leido rankraštinį laikraštį, kurio šūkis buvo „Kol aušra patekės, rasa akis išės.” Petrapilyje ir Maskvoje pasirodė kiti studentų leidiniai, kurių vienas pavadintas „Aušra”.

Dr. Jonas Basanavičius, kuris vėliau buvo amžiumi pats vyriausias iš pasirašusių Lietuvos Nepriklausomybės akta, važinėjo po užsienius, ieškodamas spaustuves, kol pagaliau ją surado Mažoje Lietuvoje, Ragainėje ir Tilžėje. Nors pats siūlė pavadinima „Lietuva”

buvo priimtas dr. J. Šliupo Rusijoje ir Lenkijoje studijuojančios lietuvių jaunuomenės siūlytas vardas „Aušra”.

Kadangi laikraščio bendradarbiai tikėjosi gausią iš caro valdžios leidimą jį leisti Didžiojoje Lietuvoje, jie vengė dėti straipsnius, nukreiptus prieš rusų valdžią ar prieš vietinį lietuvių varginimą. Aušros gyvavimo metu kiek bendradarbių tiek skaitytojų tarpe buvo ginčų dėl politinių, tautinių ir religinių pažiūrų o ekonominis stovis galų gale taip pablogo, kad 1886 metais nustojo eiti. Bendradarbių Aušra apjungė apie 80, įskaitant žymesnius visuomenininkus ir rašytojus, dauguma tarp 20 ir 40 metų amžiaus.

Aušros laikotarpiu jaunesnioji karta atitrūko nuo unijos su Lenkija tradicijos ir galvosenos ir metėsi į lietuvių savitą kultūrą ir kalbą. Lietuvos kaimy-

nai laikraštį laike savo priešų „smista prieš juos lenkai mane, kad Aušra yra rusu įrankis, prieš juos nukreiptas. rusams, vokiečiams manė jį esantį lenkiškos krypties laikraštį, o patys aušrininkai vengdami politinių susikirtimų, stengėsi pamažu kelti lietuvių tautos sąmonę teigti, kad lietuviai patys atsakingi už savąjį likimą – visa tauta kartu, vienin-gai, ne tik žemaičiai, aukštaičiai ir kitos sritys atskirai.

(Pagal Lietuviu Enciklopedija).

Nepriklausomybės šūkio mes visi ir kiekvienas skyrium užsigėdėm, kad mums jau nusibodo kitiems bernauti, kad nusibodo vien kitų valia pildyti, kad mes savyje pajutome neraminanti mus iniciatyvos akstiną ir kūrybos dovaną. --- Vaižgantas.

AIDAI

Redaktorius:
Dr. J. GIRNIUS
27 Juliette St.
Boston, Mass. 02122

Administracija:
680 Bushwick Ave.
Brooklyn, N. Y. 11221

Jau virš 20 metų eina pagrindinis lietuvių išeivijos kultūros žurnalas, dabar tėvų pranciškonų leidžiamas New Yorke. Kiekviename numeryje, gerai iliustruotame, būna apie 6–8 straipsniai iš istorijos, literatūros, filosofijos, mokslo, eilėraščių ir kiti kūriniai, lietuviškos veiklos apžvalga, knygu recenzijos. „Ai-

du” metinė prenumerata yra 10 dolerių (62 kr). Užsisakyti galima tiesiai ar per Mūsų Lietuvą.”

Aidus redaguoja dr. Juozas Girnius Bostone, o bendradarbių yra ivairiose šalyse. 1972 metų gegužės mėn. buvo idėtas straipsnis apie Brazilijos lietuvius.

V PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS SEKCIJŲ PROGRAMOS

RELIGINĖ SEKCIJA

(šeštadienį, vasario 24, 9:00–11:00 val.)

1. Lietuvių katalikų veiklos centralizavimas, lietuvių katalikų komitetai ir Bendrija Pietų Amerikoje. Lietuvis vyskupas P. Amerikai. Religinis atsinaujinimas.
2. Lietuviškos katalikiškos veiklos ir krypties bendras planavimas ir talka.
3. Lietuvių jaunimo pilnesnis įjungimas į parapijų gyvenimą, religinis auklėjimas ir pašaukimai bšžnytinei tarnybai.
4. Padėtis Lietuvoje: organizuota religinė šalpa; informacija.

Kviečiama dalyvauti visuomenė. Praveda kun. N. Saldukas (Kolumbija).

AKADEMINĖ SEKCIJA

(šeštadienį, vasario 24, 11:00–13:00 val.)

1. Akademiniai sambūriai kraštuose; ryšiai su lietuvių profesinėmis draugijomis pasauliniu mastu. Lietuviai menininkai P. Amerikoje ir jų populiarinimas.
2. Lietuvių mokslo draugija ir Liet. Katalikų Mokslo akademija. Mokslo bei kūrybos simpoziumai ir suvažiavimai lietuvių tarpe.
3. Pietų Amerikos Lietuvių mokslininkų ir profesionalų laimėjimai bei šių paskleidimas lietuviškoje įšėivijos spaudoje.
4. Mokslų padėtis Lietuvoje.
5. Atakirų lietuvių mokslo darbuotojų pranešimai apie jų darbus.

Kviečiamą dalyvauti visuomenė, o ypatingai lietuvių inžinieriai, profesoriai, gydytojai, advokatai, mokslininkai ir kiti universitetus baigę asmenys. Praveda Gražvydas Bačelis.

POLITINĖ SEKCIJA

(šeštadienį vasario 24 9:00–11:00 v)

1. Lietuvos vardo kėlimas vietinėje spaudoje įvairiuose kraštuose.
2. Bendradarbiavimas su latviais ir estais; bendri renginiai ir leidiniai; ryšiai su kitomis pavergtomis tautomis.
3. Lietuviškos spaudos ir lietuvių informacijos įstaigų (ypatingai ELTA) informavimas apie vietinį atsiliepimą Lietuvos reikalus.
4. Viešas reagavimas į įvykius Lietuvoje tarp lietuvių ir vietinių tarpe.
5. Jaunimo, ypatingai mažai lietuvių kalbos suprantancio, informavimas apie Lietuvos valstybingumo, tautinės kultūros išlaikymo Lietuvoje ir Padeties krašte klausimas.

Dalyvauti kviečiama visuomenė. Praveda Zeferinas Juknevičius (Argentina).

SPAUDOS BEI KULTŪROS SEKCIJA

(šeštadienį, vasario 24, 11:00–13:00 val)

Šiame pasitarime dalyvauja lietuviškų laikraščių redaktoriai, bendradarbiai ir kultūrininkai; kviečiami ir kiti PALKo dalyviai. Praveda iš Urugvajaus.

1. P. Amerikos laikraščių padėtis, tiražas, redagavimo ir leidimo klausimai. Iliustracijos. Medžiaga iš kitų kraštų lietuvių spaudos. Informacija apie P. Amerikos kraštų betarpiai. Bendras P. Amerikos (ilium trutas) žurnalas.
2. Spaudos skatinimas ir platinimas bei skaitytojų vajai.
3. Knygų, užsienio žurnalų bei laikraščių, plokštelii, ir kt. kultūrinės medžiagos platinimas.
4. Jaunimo ir lietuviška spauda kalbos klausimas; jaunųjų bendradarbių įtraukimas; jaunimo literatūrinė kūryba.
5. Kultūrinis reiškimasis kraštuose ir jo plėtimas; teatrai, tautinių šokių grupės ir chorai; dainos ir giesmės, vieši renginiai.

KUN. ŠULCAS iš 3 psl.

mi pašnekesiai apie gilesnes gyvenimo koves, apie mūsų Dievą Tėvą ir tada seka išpažintys bei Mišios. Jos yra labai paprastos, siekiant kad visi dalyvaujantieji galėtų ko drąsiau įsijungti ir suprasti apeigų reikšmę bei turinį.

18. Kokius klausimus reikėtų aptarti ir sutarti V PALKo metu, kai bus suvažiavę lietuvių jaunimo, jų vadovų ir globėjų iš įvairių kraštų?

– Svarbiausia apjungti ir vienyti mūsų išmėtytas pajėgas. Tai bus naudinga konkrečiam patyrimu, pasikeitimui ir talkos suderinimui, ten kur jos labiausiai reikalinga mūsų kultūrai išlaikyti.

19. Kaip su šios vasaros stovykla? Ar kas nors ieško ir rūpinasi įsigyti stovyklavietę lietuviams? Ar tai įmanoma?

– Šios vasaros vaikų stovyklos, plgk. stovyklų kalendorių) įrodo, kaip labai mums reikalinga sava stovyklavietė. Jei tautiečiai tuojau laiku gausiai prisidės, jie parodys, ar išviso verta ją įsigyti.

Kad tai įmanoma, įrodo kitų mažesnių lietuvių kolonijų pavyzdys: aišku, su sąlyga kad mes būtume vieningi.

Dabartiniu metu São Paulo lietuvių klubo įsigijimu rūpinasi kai kurie „Žilvičio“ ir „Tėvų Klubo“ „Vytis“ nariai. Jau apžiūrėta keletas vietų, kaip Itanhaem, Parque das Garças, Franco da Rocha. Per V PAL Kongresą tikimasi galutinai apsispręsti ir praveisti derybas bei darbus.

kurias marksizmas išsamaus atsakymo neturi ir, būdamas tik ekonomine doktrina turėti ir negali — pradėjo studijuoti visokią religijas, tarp jų budizmą. Kiekvienu atveju žinia apie religinio persekiojimo paaštrėjimą pilnai atitinka paaštrėjusiam ideovenimo prasmės problemas — į loginiam kursui.

KRUPAVIČIAUS PAMINKLO KONKURSAS

Prelato Krupavičiaus paminklui statyti Komitetas kviečia menininkus ir statybininkus dalyvauti konkurse jo antkapio — paminklo projektui ruošti.

Antkapis — paminklas bus statomas Šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse, kur Prelato kapo plotas yra 9 pėdų pločio ir 10 pėdų ilgio.

Konkurso projektus įvertins ir premijas skirs penkių asmenų jūry komisija, sudaryta iš architektų, menininkų ir visuomenininkų.

Pirmą vietą paminklo konkurse laimėjusiam projektui bus skiriama 500 dol. premija, antrą vietą — 300 dol. ir trečią vietą — 200 dol.

TAISYKLĖS

1. Konkursui siunčiamas paminklo — antkapio bendro vaizdo piešinys perspektyvoje ir braižiniai skalėje, arba antkapio modelis su medžiagos aprašymu.
2. Paminklui — antkapiui parinkta ir nurodyta medžiaga privalo būti pastovi ir tinkama Čikagos atmosferiniams pasikeitimams (akmuo, metalas ir kita).
3. Paminklo — antkapio bazė turi proporcingai atitikti kapo žemės plotui.
4. Vėlionies pageidavimu, išreikštą testamente, atkapyje turi būti kryžius ir šitoks įrašas:
Kun. Mykolas Krupavičius
1885.X.I. — 1970.XII.4
Lietuvi, tebūnie Tau pirmaisiais tėvas ir motina
bet virš jų tebūnie Tau, Tavo Tėvynė Lietuva. (Pagal sv. Augustiną)
5. Pageidaujama, kad projekto autorius apskaičiuotų ir konkursui pasiūstų apytikrą paminklo pastatymo kainą. Antkapio pastatymo kaina neturi prašokti 5000.00 dol.
6. Paminklas gali būti išpildomas ir už JAV ribų ir transportuojamas į Čikagą.
7. Konkurso projektas siunčiamas šiuo adresu:
Dr. Juozas Meškauskas 6623 So. Francisco Ave.,
Chicago, Ill. 60629
8. Konkurse dalyvaujantys projektai turi būti atsiųsti minėtu adresu iki 1973 m. gegužės 1 d.
9. Paminklo projektas siunčiamas, pažymėtas slapyvardžiu, su atskirai pridėdamu užlipintu voku, talpinančiu savyje autoriaus pavardę ir adresą.
10. Konkurso dalyviai sutinka, kad projektai būtų išstatyti viešai visuomenės dėmesiui.
11. Prel. Krupavičiaus paminklui statyti Komitetas, išmokėdamas premijas, tačiau pasilieka teisę paminklą statyti pagal projektą, negavusį premijos susitaręs su jo autoriumi.
12. Į premijai skirti jūry komisija išrinkti šie asmenys:
Faustina Mackevičienė, Aleksandras Marčiulionis, Erdvilis Masiulis, Zita Sodeikiene ir Adolfas Valeška.

Dr. Juozas Meškauskas
Prelato Krupavičiaus paminklui statyti Komiteto Pirmininkas.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė:

RUOSIASI IV PLB SEIMUI

PLB valdybos 1972 m. gruodžio 16 dienos posėdis buvo skirtas artėjančio IV PLB seimo reikalams. Seimas įvyks 1973 m. rudenį, Darbo Dienos savaitgalyje. Posėdyje buvo svarstomi ypač du dalykai: seimo programa ir PLB konstitucijos keitimai.

PROGRAMA

Jau anksčiau seimo programos reikalams PLB valdyba sudarė dvi komisijas. Viena jų, pirmininkaujama dr. A. Butkaus, yra prie PLB valdybos ir rūpinasi principiniais programos nustatymo reikalais. Kita komisija, pirmininkaujama dr. J. Genio, yra Vašingtone ir rūpinasi daugiau techniškiau programos vykdymu. Nustatyta ir sutarta, kad abi komisijos visais klausimais tarp savęs tariasi, o galutinis susitarimų patvirtinimas priklauso PLB valdybai.

Minimasis PLB valdybos gruodžio mėnesio posėdis kaip tik ir buvo skirtas komisijų susitarimo patvirtinimui. Bendrais bruožais, seimo programa atrodo taip.

Pradedama ketvirtadienį, rugpjūčio 30, vakare priėmimu Lietuvos pasiuntinybėje Vašingtone. Rengia min. J. Kajeckas ir PLB valdyba bendru susitarimu. Kviečiami PLB seimo nariai, Lietuvai draugiškų valstybių diplomatai ir rengėjų (įskai-

tant seimo rengimo Vašingtone komitetą) kvieisti svečiai.

Darbas pradedamas penktadienį, rugpjūčio 31, rytą ir techniškiesiems organizaciniams reikalams skiriama 3 val. laiko. Ta pati rytą 11.15 v. pradedama pirmoji (iš trijų) seimo paskaita: „Žvilgsnis į PLB ateities organizavimą ir veiklą“. Po pietų einama prie apyskaitinių PLB valdybos veiklos pranešimų su diskusijomis ir PLB konstitucijos keitimo komisijos pirmininko pranešimo su diskusijomis.

Šeštadienį, rugsėjo 1, seimo nariai pasiskirsto į sekcijas gilesniam kaitarių problemų apsvarstymui. Sekcijas organizuoja PLB valdybos nariai, vadovauja atskiroms veiklos sritims: visuomeninei, kultūrinei, pedagoginei, finansinei, informacinei.

Darbo bus ir pirmadienį iki pietų. Tuo metu bus svarstomi sekcijose suredaguoti pasiūlymai, naujosios PLB valdybos pristatymas ir baigiamoji paskaita „Tautinės mūsų viltys bei atamos“

BUTKUS iš 1 psl.

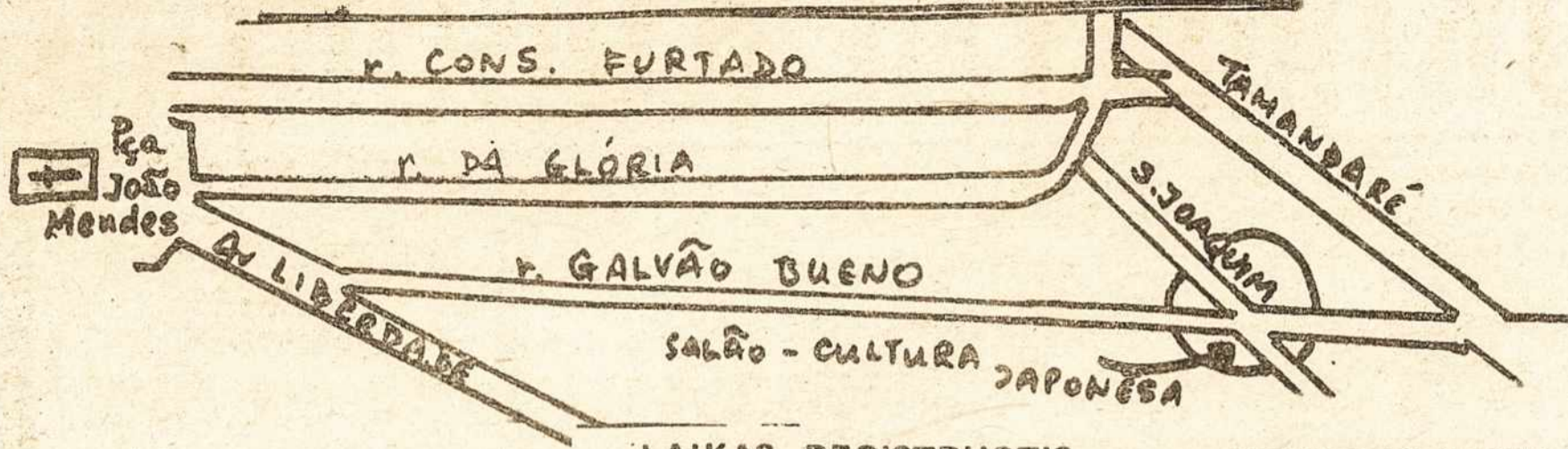
Butkus, anot laikraščio, esąs Tautų (etnografinio) muziejaus (Museum fuer Voelkerkunde) Lietuvoje tarnautojas.

Suprantama, kad šių žinių detales patikrinti beveik neįmanoma. Kad kai kurie lietuviai mokslininkai sėkmingai darbuojasi Sibire, Sovietinėje Azijoje ir kitur, nepaslapstis. Kodėl valdžios nar-

PENKTOJO PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESO ŽINIOS

Ši skyria tvarko PAL Kongreso informacijos vedėjas kun. Pr. Gavėnas, SDB

PALKO TALKININKAI, pirke loterijos bilietus:

- Mons. Al. Arminas Antanas Kairys
- Petras Šimonis Elena Zizas
- Eugenija Bacevičius Neidy Kazlauskas
- Vanda Vosylius Sonia Bareišis
- Sonia Pilipavičius Amélia Palivonas
- Geny Žarkauskas

I PAL KONGRESA ATVYKSTA

Iš JAV-bių: GRANDIS (22 asmens), penktadienį, vasario 23, apie vidūdienį V Zelinos seselės jiems parūpins pietus.

iš Argentinos atvyksta 15 jaunimo ir 11 suaugusių.

numatyta kongresistų iš Urugvajaus, Kolumbijos, Venecuelos, Šiaurės Amerikos ir Europos. Sanpauliečiai pasiruošę mielai juos priimti, apnakvydinti, pa vaišinti.

GRANDIS jau atsiuntė šokių programą. Dainų programas prisiuntė solistės Prudencija Bičkienė ir Audronė Simonaitytė. Savo programas pristatė ir vietiniai meno ansambliai - jungtinis choras ir šokių grupės.

Atsisveikinimo iškilimėms groti pakviestas orkestras.

Gautas pranešimas kad nei VLIKO pirmininkas J. Valiūnas, nei PLB pirmininkas St. Barzdukas negalės PALKe dalyvauti.

KONGRESO LIETUVAITĖS KANDIDATĖ

Célia Jambas

Pereitą savaitę nebuvo vietos įdėti daugiau asmeninių žinių apie kandidatę iš Vila Anastácio, kur gyvena su savo motina Kaze.

Savo laiką Célia praleidžia dažydama ir dekoruodama, ta profesija yra ir jos svajonė. Šiuo metu nedirba ir nelanko mokyklos, bet

LAIKAS REGISTRUOTIS PAL KONGRESO STUDIJŲ SAVAITEI - STOVYKLA I

Jaunimo studijų savaitė-stovykla prasideda vasario 15, ketvirtadienį. Ne turintiems susisiekti priemonių nu matytas autobusas iš Vila Zelinos apie 9 val. ryto.

Stovykla vyks Ipirangos seminarijos viloje Itanhaem ir baigsis 22-os vasario ryta, kad visi galėtų dalyvauti Kongreso atidaryme.

Stovykloje dalyvaus jaunimas nuo 15 metų amžiaus. Registruotis telefonu ar asmeniškai pas Elena Bareišytę ir Teresę Jočytę (63-5723 ir 274-0934, Rua das Giestas, 927-929, Vila Bela).

Norintieji atvykti tik savaitgaliui, būtinai turi užsiregistruoti iš anksto, iki vasario 15 dienos. Stovyklos mokeskis už pilną savaitę - Cr\$ 150,00 tik už savaitgalį - Cr\$ 50,00. Registracijos mokeskis stovyklautojams Cr\$ 50 užmokamas registracijos metu, likutis išvykstant į Itanhaem.

Lietuviai, norį studijų savaitę, aplankyti, kviečiami šeštadienį arba sekmadienį, vasario 17 ar 18 d.

norėtu JAV-se specializuotis dekoravimo srityje.

Priklauso Lapos Country Club, nėra dar keliavusi į užsienį, bet nuvyksta į Santos ir į „interiorą“. Supranta anglų ir prancūzų kalbas, moka virti, mėgsta sportą, televiziją ir filmus. Mielai skaito romanus ir žurnalus. Ji gimė 1955 metų gegužės mėnesio 30 dieną.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ PROGRAMA PAKO UŽBAIGIMO IR VASARIO 16 MINĖJIMO METU, JAPONŲ SALEJE

Šoka „Grandis“ iš Čikagos

- Ketvirtainis Blezdinginis Jonkelis
- Subatėlė Juodasis Jonkelis
- Padūkėlis Greitas Šokis
- Abrūsėlis Suk, suk rateli
- Aplinkinis Šitam dideliam burui
- Landytinis Aštuonytis
- Gegutėlė Pakeltkojis
- Sokimėlis Ratukas

Grandinėle.

PENKTOJO PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESO

PROGRAMA

VASARIO 22 D. KETVIRTADIENI:

Kongresistų registracija Jaunimo namuose, Zelinoje, ir jų apnakvydinimas Atstovų vizitai Sanpaulo valdžios autoritetams.

19 val.: Kongreso atidarymo pamaldos Zelinos parapijos bažnyčioje.

Po pamaldų, Seserų Pranciškiečių gimnazijos salėje, Kongreso atidarymo aktas:

1. Kongreso rengimo komiteto pirmininko prel. P. Ragažinsko žodis.
2. Atstovų sveikinimai.
3. Trumpa meninė programa ir Kongreso lietuvaite pristatymas
4. Susipažinimo vaisės Jaunimo namuose. (įėjimas 10 kr).

VASARIO 23 D. PENKTADIENI:

9 - 13 val. sekcijų posėdžiai:

9 - 11 val. kunigų sekcija; jaunimo sekcija.

11 - 13 val. švietimo sekcija. Lietuvių Bendruomenės sekcija.

16.00 val.: gimnazijos salėje plenumo posėdis:

A. Paskaita. B. Sekcijų darbų pranešimai.

20.00 val.: gimnazijos salėje ar sporto aikštėje: tautinių šokių festivalis, dalyvaujant visoms tautinių šokių grupėms

VASARIO 24 D. ŠEŠTADIENI:

9 - 13 val. sekcijų posėdžiai:

9.00 - 11.00 val. religinė sekcija ir politinė.

11.00 - 13.00 val. akademinė ir spaudos bei kult. sekcija Popietis laisvas.

19.30 val: oficialus kongreso uždarymas Japonų Kultūros salėje Rua Galvão Bueno, esquina S. Joaquim.

Kalbės Sanpaulo universiteto rektorius dr. Miguel REale Rezoliucijų skaitymas ir priėmimas.

Meninė programa: Čikagos „Grandis“ solistės Prudencija Bičkienė ir Audronė Simonaitytė.

VASARIO 25 D. SEKMADIENI:

11.00 val. Kongreso uždarymas mišios Zelinos bažnyčioje, kunigams koncelebruojant ir giedant jungtiniam chorui

12.30 val. Susitikimas prie Brazilijos Nepriklausomybės paminklo Ipirangoje.

13.30 val. atsisveikinimo „churrasco“ Lietuvių Sąjungos būstinėje (25 kr). Nuo 15 - 19 val gros orkestras.

Kongreso GARBĖS REMĖJU skaitomas kas imoka nemažiau 300 kr. kongreso reikalams paremti,

o KONGRESO REMĖJU gali būti betkas, betkokia suma prisidedas prie kongreso išlaidų padengimo.

PALKO Finansų Komisija kviečia visų liet. organizacijų atstovus ir kongreso ruošoje dirbančius tautiečius, SUSIRINKIMA, per kurį bus viešai pristatyta kongreso darbų apyskaita.

Susirinkimas šaukiamas vasario 17 dieną, šeštadienį, 20 val. Jaunimo namuose, Vila Zelinoje.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO 55 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS ĮVYKS KARTU SU KONGRESO UŽDARYMU VASARIO 24 DIENĄ, 19:30 VALANDĄ JAPONŲ KULTŪROS SALĖJE. Liberdade, kampas Galvão Bueno ir S. Joaquim gatvių.

Čikagos „Grandis“, vadovaujama I. Smieliausienės, išpildys Vasario 16 minėjimo ir PALKO užbaigimo programą vasario 24, 19:30 val.

DALYVAUKIME PAL KONGRESE

MŪSŲ PADANGĖ

RIO DE JANEIRO LIETUVIAI

Vasario 16 dienos minėjimas Rio apylinkėse įvyks šiais metais vasario 18 dieną Niteroi, šv. Sebastiono bažnyčioje ir patalpose, 17 val., kun. V. Valiukevičiaus globoje, Barretos srityje. Kviečiama daug kitataučiu svečių.

S PAULO LIETUVIUS PRAŠO PRIIMTI KONGRESO SVEČIUS NAKVYNĖN. Galintieji priimti malonėkite pranešti Jonui Bagdžiui, tel. 273-1865.

UŽSIMOKĖJO UŽ ML

Po 30 kr. Silv. Šermukšnis, Marija Slauta, Teklė Perednis, Vincas Banys, Antanas Vengrys, Sr. Šoliūnas, Antanas Zolubas, Pov. Kriaučiūnas, po 25k Justinas Greičius, po 50 kr. Aldona Valavičiūtė, 100 kr. Apolonija Baltaduonienė

ISTOJO UNIVERSITETAN

Aparecida Deveikis, Jono ir Monikos Deveikių duktė, istojo i teisių fakulteta, Faculdade Metropolitanas Unidas

ŠAUNUS BALIUS

Anot dalyvių, Vinco ir Onos Kuliešiu vestuvinė šventė Vila Zelinoje perėitą sekmadieni buvusi viena iš geriausių. Vedę JAV-se, jie pirmosios (sakoma, popierinės) sukakties proga susikvietė savo gimines ir pažistamus ir S. Paulyje vestuves atšvesti

KUNIGŲ VIENYBĖ TARĖSI

Vasario 5 d. Zelinose klebonijoje įvyko kunigų pasitarimas. Susitarta, kad PALKo atidžromasias mišias ruošia k. A. Saulaitis su kun. H. Šulcu, ypatingai dalyvaujant jaunimui, o pamokslą sakys kun. Jonas Kidykas. Baigiamosios pamaldos bus iškilmingos, jas ruošia kun. St. Šileika, pamokslą sakys kun. A. Steigvila iš Buenos Aires, pagrindiniu koncelebrantu kviesimas kun. Rimšelis iš Romos.

Pasitarta apie kunigų sekcijos pravedimą, svečių kunigų priėmimą ir kitus einamuosius reikalus.

SVARBŪS SUSIRINKIMAI

Vasario 10, šeštadienį, 10 val. Jaunimo namuose visų ateitininkų susirinkimas.

Vasario 11, sekmadienį 20 val. Jaunimo namuose „Žilvižio“ tėvų komiteto ir tėvų klubo „Vytyt“ posėdis apie PALKo programą, veiklos kalendorių ir jaunimo auklėjimo klausimus.

— Saleziečiai.

ĮDĖTI NAUJI LANGAI

Vila Zelinose bažnyčioje perėitą savaitę įdėti geltonos, žalios ir raudonos

spatvos (plastiniai) stiklai pastato užpalkalyje. Prie jų daugiausia dirbo parapijos tarybos narys Petras Šimonis.

ATNAUJINTI JAUNIMO NAMAI

Kad P. Amerikos lietuvių kongreso metu gražiau atrodytu, Jaunimo namų kambariai buvo perdažyti ir grindys nušveistos, išvaksuotos.

BLBENDRUOMENĖS TARYBA

Svarbus posėdis įvyks šv. Kazimiero parapijos patalpose vasario 12, 20 val. Aptarsima Bendruomenės sekcija PAL Ko metu ir kiti reikalai. Apie nedalyvavimą iš anksto pranešti pirmininkui.

MŪSŲ LIGONIAI

Aplankykite ligonius, kad jie pajutu, jog nėra apleisti savo sunkiose ligose. Domicelė Stankevičienė patalpinta São Paulo ligoninėje, 4-tame aukšte. Ona Šukevičienė Santa Rita ligoninėje, Casa da Saúde, rua Cubatão, 1190, Pediatria nr. 124. Vladas Soblevičius yra Santa Izabel Repouso ligoninėje už miesto.

Emilija Blakienė guli Penha ligoninėje netoli stebuklingosios Marijos bažnyčios. Marija Slautas guli ligoninėje Av. Brig. Luiz Antonio, 2651, s.710, 56-toji lova.

Taip pat lankyti ligoniai namuose, kaip Antanas Ralickas, buvęs šv. Kazimiero parapijos choristas, Largo do Arouche, 312, tel. 35-00-20, Leonardas Barkauskas, r. Almeida, 19, Vila Granda ir kiti.

— T. Jonas Bružikas

Kas žino daugiau apie kitus ligonius, malonėkite pranešti šv. Kazimiero parapijos kunigams, tel.273-0338.

SUSVEIKO

Jau suėjo metai, kai mokytojas Simas Bakšys buvo sunkiai susirgęs širdies liga ir patalpintas Matarazzo ligoninėje, dabar vėl džiaugiasi žydinčia sveikata. Padėkos Dievui mišias užprasė jėzuitų koplyčioje II 18, 17 val.

EKUMENINĖS VESTUVĖS

Vasario 1 dieną Sumarė bažnyčioje susituokė Onutė Petraitytė ir Sergio Liblik. Onutė, buvusi Jaunimo Kongreso atstovė, bendradarbiaujanti ML jaunimo puslapyje, šv. Kazimiero liuanistinėje mokykloje, pabaltiečių komitete ir Boletim Báltico redakcijoje, studijuoja matematiką, Editora Abril leidyklai verčia vaikų knygas iš italų kalbos. Jos tėvai — Alfonsas ir Rožė Petraičiai.

Sergio yra estas, inžinierius, veikliai dalyvaujans estų kolonijos gyvenime, š. metų Boletim Báltico redaktorius. Jie susipažino per 1971 metų baltų parodą.

Vestuvių bažnytinės apeigas atliko estas pastorius Hendriks Laur iš Buenos Aires ir kun. A. Saulaitis. Vestuvėse ir vaišėse dalyvavo daug lietuvių, estų, italų ir vietinių draugų. Jaunoji nešė gėlių puokštę, apjuosta tautine juosta, o lietuviai, nenorėdami pasiduoti es-

tams, taip pat užgiedojo „Ilgiausių metų.“ Jaunieji gyvens prie Ebirapuezos, jau spėjo ir užsisakyti Mūsų Lietuvą.

SUGRĮŽO STOVYKLAUTOJAI

Po dešimties dienų ramioje ir gražioje stovyklavietėje p. Šislių vasarvietėje netoli Ubatubos namo sugrįžo apie 20 stovyklautojų, visi patenkinti savo pėrgyvenimais.

Stovykloje daug dėmesio skirta įvairiems rankdarbiams, medžio drožiniams, laivelių modeliams ir kt. Viena diena skirta šv. Jonui Bosko paminėti, kita pavadinta „Taikos ir teisingumo diena“, kurios metu pagerbtas ir Komaras Kalanta, kurio vardu stovykla buvo pavadinta.

Pačiame pajūryje stovėjo vėliava, šalia jos altorius. Jau sutemus, buvo uždegtas laužas, padėtas ant lietuviško kryžiaus gražiai nupintas vainikas. Stovyklos vadovas kun. H. Šulcas pasakė keletą žodžių, o Teresėlė Aleknavičiūtė paskaitė savo eilėraštį. Sekė tylos ir susikauptimo minutė. Stovyklautojai gerą pusvalandį susėdę apie laužą kalbėjo si apie Kalantos žygio reikšmę.

Visi sutiko, kad save sudeginti yra labai drąsus žygis, bet daug kas klausė, ar jis ką nors tuo atsiekė. Bendra nuomonė buvo, kad, nors jo žygis Lietuvos neišlaisvino, jis pažadino lietuvius, įskaitant laisvajame pasaulyje gyvenančius ir pasaulio viešumon iškėlė Lietuvos vardą ir padėtį.

Stovykla baigra mišiomis, kurių metu atskiri stovyklautojai ir būreliai paskaitė savo sukurtas maldas. Stovyklos savininkai p. Šislos ne tik užleido namą ir pajūrį, bet ir patarnavo, laiveliu atveždami reikmenis ir maistą.

ŠOKĖJAI TELEVIZIJOJE

Vasario 12, 21:00 val. (ne 8:30 kaip buvo pranešta) „Nemuno“ grupė pasirodys São Paulo antrajame kanale su pusvalandžiu tautinių šokių. Bus rodomos ir skaidrės apie Lietuvą, duodama žinių apie P. Am. Liet. Kongresą.

NAUJAS BAI TŲ BIULETENIS

Sausio mėnesio Boletim Báltico numeris, skirtas iš PALKo reikalams, jau išsiuntinėtas spaudai ir pabaltiečių kolonijoms. Norintieji įsigyti gali kreiptis, į baltų komitetą ar ML redakciją. (Nr.4).

ŠIO „ML“ NUMERIO
GARBĖS
LEIDĖJAS

PRANAS SUKYS

Administracija nuoširdžiai
dėkoja

ARBATĖLĖ

Sekmadienį vasario 11, 16 val. Rua Lituânia, 67, Sąjunga ruošia arbatėlę su šokiais. Ypač jaunimas kviečiamas dalyvauti.

Galima užsisakyti tautinius rūbus

Per kun. Petrą Daugintį galima gauti jau SP-c turimus rūbus: geltonus ir mėlynus baltame fone; rudos-šviesiai raudonos baltame dugne. PALKo metu galima užsisakyti pas patį audėją V. Dorelį, kuris atvyksta iš Urugvajaus.

Baltų vakarienė įvyks vasario 16 d penktadienį, 20 val. Brahma restorane Av. S.João. Norintieji dalyvauti praneša kapt. J. Čiuvinskiui

SUŽINOTA +

Belankant Vila Guilhermina sužinota kad gruodžio 30 mirė ir palaidota a. a. Helena Karvelienė, kuriai šv. Kazimiero parapijos klebonas vežiojo ir 9 pirmųjų mėnesio penktadienių šv. Komunija ir vėliau nors keletą kartų per metus.

MAŽAI LANKĖ +

Šio mėnesio 7 d. 8 val. ryto buvo septintos dienos mišios už Boliiaus Latvėno vėlę. Jį visi vadino Boliuku, kuris pardavinėjo laikraščius prie bažnyčios durų Vila Zelinoje ir išnešiodavo Mūsų Lietuvą ne tik po Vila Zelina, bet ir po plačiausią apylinkę. Nuveždavo ar nunešdavo laikraštį net į Moinho Velho ir kitus bairus.

Bet kada automobilio buvo sužeistas ir išgulėjo pusantr mėnesio šv. Elenos ligoninėje, mažai kas atvyko į aplankyti. Tik artimiausi jo giminės apsilankė ir jo ištikimoji žmona, kuri neat-sitraukė nei vieną dieną nei vieną naktį, iki Boliukas, sunkiai sirgdamas, atidavė savo sielą į Dievo rankas.

MD SKAITYTOJUS kviečiu pasi-melsti už buvusį taip uolų spaudos apaštala.

— T. Jonas Bružikas, S.J.

MŪSŲ
LIETUVA

NOSSA LITUANIA
Caixa Postal, 4421
01000 São Paulo, ESP

Director Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO
Redator: Jonas Kidykas
Administrador: Jonas Bružikas

METINĖ PRENUMERATA: 30 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 150 kr.; Paskiro numerio kaina: 60 centavų. Užuojautos ir sveikinimai nuo 10 kr., pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Nenaudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spaudinamas antradieni. Todėl vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai įteiktini ne vėliau, kaip iki pirmadienio pietų.